

VIENYBE LIETUVNIKU

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 25.

Plymouth, Pa., d. 18 Birželio (June) 1902 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XVII.

Rasiant apie permainą adresu
butinai reikia atsiųsti ir senąjį adresą
Del norinczių pamatyti mūsų
aikrasztį siunoziamė vieną numerį
dykai. Prenumerata turi buti iš-
virszaus apmokėta.

THE WEEKLY
Vienybe Lietuvniku
APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian "NEWSPAPER"
in PLYMOUTH, PA. Represents the
interest of more than 300,000 Lithu-
anians in the United States. Subscrip-
tion only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE..... \$0.25
ONE INCH ONCE..... \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR..... \$10.00
all communications must be addressed

J. J. Panksztyś & CO. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybe
Lietuvniku" executes the cheapest,
promptest and most correct printing
in lithuanian language:

Job Printing in all modern languages.

Vienybe Lietuvnika

Iszeina kožną Seredą, Plymouthe

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE.... \$2,00
I UZMARE..... \$3,00

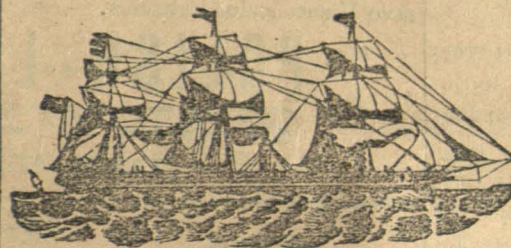
APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų \$10,00
Viena eilutė smulkiom raidėms 25c.
Už colį vieną sykį garsinant \$1,00
Pajieszkojimai: už vieną sykį 50c
Du sykius garsinant 75c
Tris sykius (už vieną dolerį) \$1,00
Pinigai kitaisp neisilunczia, kaip tik per
MONET ORDER, os registravotose gromatose
ant ezito antrazzo:

J. J. Panksztyś & CO.
224 East Main Str.,
Plymouth, Pa.

Dudas ir Romanauskas!

Nanja Lietuviszka Karcziama N. W. Cor. S.
2nd ir Carpenter str. Philadelphia Pa.
Uzlaikom ko puikiausius garlinus, szalta Alų,
Dektine, Vyna, ir Havanos cigarus, prietam yra
visoki uzkandžiai ant stalo per visa diena. Kiek-
vienas uzėjes randa czia szirdinga priemima, to-
del nenamirszvit lietuviai atelankyti.

Neikite pas svetimą, bet pas
V. G. Sava
„Saloon" 13 S. Canal street.
WILKES-BARRE, PA.
Puiki degtinė ir alus! kvie-
ciam lietuvius.
Czia gausi pigianias laivakortes ir
pigiai nusiget pinigus į viena evieto
dalis

Garsingas akuszieris

ir Specialistas
moterų ir vaikų ligose,
DR. S. E. FEINBERG,
pagarsėjęs jau nuo 15 metų
mūsų mieste, nuo 1 Lie-
pos maino savo vietą.
Szimty-szimtai ligonių atras jo ra-
muose, tamtyczia įtaisytėje labora-
torijoje.

437 Adams Ave.
Vine st. kertė,

prieszais vokszkajā bāznyczją, kap
ir visada, tikrą rodą ir pagelbą.
DR. FEINBERG YPATINGAI
..... GYDO.....

Ausų, nosies ir akių ligas,
Vaikų ligas,
Teipgi moterų negales,

ypacz prigulinczias prie akuszeriesos
(gimdyvių negales).

Isztyrinėja akis tiems, kurie reikalauja
akiniu (akulioriu).

Galima užtikti jį jo ofise kasdien
nuo 10 val. isz ryto, paskui
nuo 1 iki 3 val. popiet ir nuo
7 val. vakare.

Kas negalėtų pats atsilankyti pas
jį, tegul apraszo savo nedagalėjimus,
o gaus ant jų pėdų tikrą rodą.

Dr. S. E. Feinberg,
437 Adams Ave., Scranton, Pa.

Pas dr. Feinbergą yra abu tele-
fonu, kuriais galima pakviesti jį pas
ligonius isz kiekvienos vietos.

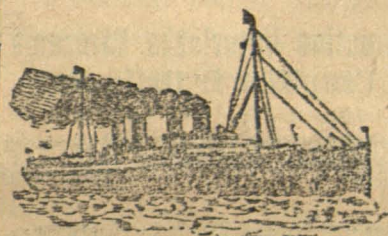
**Didele krautuve
IR KARCZIAMA**

Kas nori gero tavočo gauti ir ska-
naus gėrymo ragaut, tegul atsilanko
pas **Joną Žukaucką**
Plymouth, Pa.

Telefonas 3-9-2 S. S.

P. V. Obiecunas,

1118 Carson str S S. PITTSBURG, PA

Pardodu laivakorte ant visokių linijų fra'n-
cziu pinigų į viena dalis evieto Dovernastie
(pavedimus rasztu) atlikimui reikščių su Maso-
lijos valdzia. Iezmainau visokius pinigus ant
amerikoniezkų ir t. t. Darau apėrogimus nuo
ugnies (Fire Insurance) ant visokių dalkų. Jeigu
kurį atkelivunę užlaikytų kastiegarnėje, tegul
szankliai prie mane, o aaz jį iszliucuosiu.
Lietuviai kreipkitės pas savo tautietį, o b. dte
užganėdinti.

RECEPTAI.

Kožnoi gerol aptiekoje gaus re-
ces - t kras gydyles, jeigu turėsi
gerą receptą. Mes pardodu
damė receptus gydymui vi-
rosių ligų ir kitokius para-
szytus geriančių daktarų
sviete. Paraszų alezkiai tik-
krą vardų ligos angliezkoi
arba lotyniszko kalboje.
reszta raszyk lietuvi z-
kai: kiek turi metų ligo-
nie, vyras ar moteris? se-
tuom raszyt'et d'vak mu-
nie vieną dolerį, o aptu-
rėol receptą. Norėdam
apie ką pasiklausti, at-
siųsk marzų už 2c. dėl
atszkyimo.

Adr'suok sziteip:

GLOBE FORMULA. CO.
Detroit Mich., U. S. A.

Daugias kaip
30 metus iszmgintasi
Dr. RICHTERO
viesam svietul žinomas
"ANKER" (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausia gydyle nuo
Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgolos,
Strenu Skaudejimo ir tt.
ir visokių Rheumatiszku
skaudejimu.
uz 25c. ir 50c. pas visus
aptiekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

**Mėsinyczia
Gabrio J. Miliaus,**

Uzlaiko kasdien szviežią mėsa, kiau-
liena, versziena, jautiena, avincziena,
kumpiai szvieži rukai, deszų visokių
galima gauti dideliam pasirinkime.

teipogi užlaikau mil-
tų, cukriaus, kavos,
arbatos, žuvų, silkų,
surio ir visko kas tik

yra reikalinga žmogui dėl maisto ir
už pgesę prekę nei kaip pas kitas
visi pas **G. J. Miliu,**

220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Telefonas 352 Plymouth.

**Daktarka.
Johanna Želviene.**

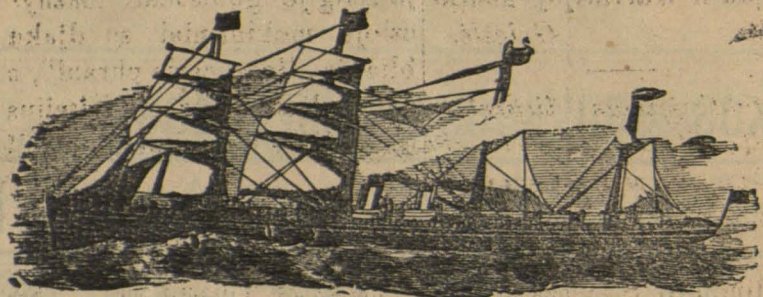
Vientelė lietuviszka daktarka
gydo visokias ligas. Offisas ir gy-
venimas: ant kampo Centre Ave. ir
Church ulyczių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
nū 12 iki 1 po piet,
etidarytas { nū 6 iki 8 vakaro.

Priima į savo namus ant tamtikro
laiko gimdyves (moteris palage) ir su-
taikis tiems ragalbam ir gera prieziure,

Max Kobre Litewski i Polski BANK

40 Canal Str.,—142 Division Str., New York
Filija 81 Grand st. Brooklyn, N.Y.

Prieteliai! dudu jums zinia, kad mes pardudam Szifkortes ant visu greiciausiu laivu uz pigiausia preke. Esu uztvirtintu agentu ant liniju North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Netherlands Lines Roterdamo. Siuncziam pinigus, kurius jusu prieteliai gauna i 15 dienu. Musu kantoroje galite susiszekoti lietuvizkai ir lenkiskai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 52 metus su koznu apsiejome teisingai. Teiposgi pardudame tikietus ant visu gelezinkeliu Amerikoje ir Europoje.

Duodam zinoti kad mes priimam pinigus i deposita bankos ir mokam po 3 1/2 procentus ant metu. Procenta tik ta mokam nuo 50 doleriu ir visaus, ale kad buva padeti ne maziu kaip 6 mensesius. Padeti ir izimti gali kozna diena nuo 9 ryto iki 2 po pietu, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Boston Shoe Store

26 E. Main st. PLYMOUTH, PA

Mes katik gavome szvieziu pavasariniu czeve ryku vyrizku, moterizku ir valku, visi yra Juni jos darbo, parduodame uz visai pigu preku. Tei posgi czererykus dirbame ir ant apstelevimo. Ateik ir pamegink, o busi uzganedintas.

Pirmutine lietuvizka karczema Czapliko ir Orlinsko,

117, 119 ir 121 A. str., SO. BOSTON, MASS
Uzlaikome geriausia alu, degtine ir cigarus, ir teipgi antekiami draugiskia roda visokiuose restorane.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuve tapo
Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos uz rupestinga, teisinga ir artistiskia izdirbima.

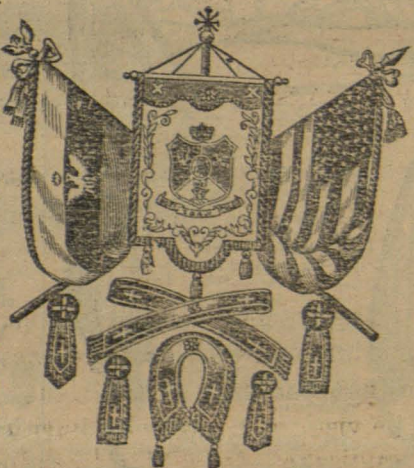

KARUNŲ, SZARPU,
KUKARDŲ, ROZETŲ,
BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu uz garbę apreikshti guodotiniems Kunjams ir guodotin. Draugystems, kad asz dirbu wisus augszcziaus paminetus daigtus Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 metu uzsilmdama iszdirbimais igijau geriause praktiku ir del to galu wisu padirbt pigiau ir geriau ne gu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

Skaityk su atyda!

Firmas Lietuvizskas **BRANDZAS** Su vienytose Valstijose Sziaurine Amerikos, kuriame iszdirba geriause ALU PORTERI ir ELIU.

Nes yra daromas isz grynų javu ir geriausiu apfiniu, norint ir geriant truputi uzsilinksmi bet galvos neskauda, nes jame nera jokių primaiszytu kvarbu ne prozku.

Todelgi perkantieji ir pardavejai (karcziarnikai) visadcs reikalaukite Lietuvizsko alaus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszepsite savo Vientauczius lietuvius.

alaus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszepsite savo Vientauczius lietuvius.

POLISH---LITHUANIAN BREWING CO.

DANVILLE, PENN., A.

Office: 313 Bedford Ave. Broadway & South 8-th st.

Geriause gyduole ant sudratinimo ir atanginimo plauku.

Sulaiko slinkima plauku trumpam laikia vietoj szpuolusiu atauga natuji plaukai; praszalina visoki necista sistema kaip tai: pleiskanas, dedervines, niezus papucukus ir stabdo galvos skaudėjima. Jeigu uztemijote savo plauku slinkima, umai atieszaukitia o gazsytai pagalba ant sulaikymo trumpam laikia. Kurie vartojo ant savo galvu plyku ir persitikrino, kad uzze plaukai ir paliudyjima duoda i visą "Publika".

[Temykite: kad sziu gyduoliu negalima gaut kitur, tik isz mus firmes siuncziam.]

Norinti gauti visą rodą, aprasyk padėjima savo plauku: kokia piezatis yra. Rodą ir visis informacijas gausite dykai Adresuokit visad sziteip:

J. M. BRUNDA, Chemist.
NEW YORK & BROOKLYN.

Paveikslas Dr. V. Kudirkos.

Didumo — 19 coliu plochio, 24 coliu augszczio, ant puikios popieros, su prisuntimu 30 ct. Gaunamas „Vienybés" redakcijoj.

Szitas paveikslas tojo musu uzi tarnavusio tautiechio privalo rastisi kiekvieno lietuvio namuose kaipo papuoszimas ir atminimas, kad tasai tautietis per visą savo gyvenima truse ant naudos savo tautiechiu ir tēvynés.

Apszvieta ir Mokslas už pigiause preke.

Biblija arba Rasztas Szventas Seno ir Naujo Testamento, vokiskzas drukas, puikiame apdare \$5.00
Naujas Testamentas, lietuvizskas drukas, puikiame apdare \$1.00
Budas Doro Pasilinksmينو \$1.00
Laisvose Velandose \$1.00
Lietuvizskas laikrasztis, nedeli nis, ant pusés meto \$1.00
Kaip matote, viskas sykiu kasztuoja \$8.00, bet dabartés atiduodu tą viską draugia kaip yra augszcziaus mineta, tiktai uz \$5.00. Skyrium neparduodu nieko isz szito suraszo, kaip tiktai keturis dalykus draugia.

PASARGA: Laikraszti ant pusés meto duodu viena isz szitu triju: 1 Vienybe Lietuvniku, 2 Lietuva. Koznas pirkéjas szios mano ofertos, turi tiesa pasiekirti sau viena isz augzcziaus miótu laikrszcziu ir sykiu su steliunku tur daneszt man laikrszczio vardą.

Kas nenori arba negali atsiusti pilnos sumos pinigų t. y. \$5.00 sykiu su steliunku, tas tegal sinzia \$1.00, bet nemaizaus, o kitus \$4.00 damoké ant expreso priimdamas pirkti. O jeigu kas nezisitenka iszduoti \$5.00 ant karto, tas tegal nezideda su draugu per pure, o abudu dziaugsis pasi nandoje laz sziteip mano ofertos.

Lietuviai, naudokités isz szitos teip gausios progos, nes szia oferta padarian tiktai vien détel jusu labo ir tiktai ant trumpo laiko.

Pinigis reikia siusti per Money Order, arba registravotai gramatai. Adresuokite sziteip: M. Mockus, Bx 54, Detroit, Mich.

„Vienybés" redakcija telephonas (PEOPLE'S telephon) 7145.

PERŽVALGA.

— Isz Vilniaus pranesza: Hirsz Lekert'a, kurs taikėsi perzauti gubernatorių von-Wahl'į, kariszkas sudas nusprendė nužudyti ant kartuvių; nutarimas iszpildytas 11 birželio. Generolas von-Wahl, tuoj po to atsitikimo su szaudymu, gavo nuo vidaus ministro von-Plehwe tokią telegramą: „Garbė Augsburgiausiam, kad iszgelbėjo Jus nuo piktadėjo pasikėsinimo. Drauge su visais geros mislies žmonėmis džiaugiuosi, kad iszlikote gyvas. Siuncziu draugiszką pasveikinimą“.

— Isz vysk. Zvieravyczios darbo užderėjo neblogi vaisiai: isz cerkvių mokslainių Vilniaus gubernijoje tėvai atėmė apie pusantro tukstancio vaikų. Valdžia isziuntinėjo katalikiszkai dvasiszkijai cirkuliarą, kad vysk. Zvieravyczios padavadyjimai esą „be svarbos“ ir prieszingi įstatymams; dėlto nereikia jų pildyti. Tarp kunigų atsirado toki, kurie stacziai atsiliepė, jog dvasiszkos valdzios parėdymus gali atkeisti tik tamtikra dvasiszkoji valdzia, o ne gubernatoriaus cirkuliaras. Tokiu budu kova virsta į sztresnę. Apasztaliszkasis sostas laiko prasalinimą vysk. Zvieravyczios už neteisingą ir „neįvykusį“: Vatikanas ir dabar skaito jį tikruoju Vilniaus vyskupu ir nežada skirti jį jo vietą kito. Jei valdzia nesugrąžis vysk. Zvieravyczios, tai Rymas kito vyskupo į Vilnių neduos, o reikale paskirs tik apasztaliszką vikarą, kaipo vyskupo užvaduo-toją.

— Iszeinantis Lvove laikrasztis „Nowe Słowo Polskie“ pasakoja, kad Vilniaus gubernatorius buvo užklauses officialiszkai visų Vilniaus diecezijos kunigų, ar jie pripažįsta vysk. Zvieravyczios aplinkrasztį, ar atmėta. Visi kunigai, iszskiriant tik tris „geltonpil-

vius“ (kanauninkus), atsakė, kad pripažįta. „Kietą ir bukli ta lietuvių veislė — Dieve jiems padėk! Turbut isztvers jie visuose persekiojimuose!“ — teip užbaigia tas lenkiszkas laikrasztis.

— Atsitikimai Vilniaus vyskupystėje atkreipė ant savės svieto akis. Bus ne pro szalį trumpai paminėjus jos istoriją. Vilniaus vyskupija įsteigė 1388 m. karalius Jogėla; pirmuoju vyskupu buvo nuo 1388 iki 1398 m. Andrius Vasilas; paskui ėjo ilga eilė vyskupų (isz viso 38) iki szios dienos; Vilniaus vyskupais budavo pa-prastai ypotos isz augszciausiu lietuviszkų giminių. Vilniaus vyskupijai priklauso dvi gubernijos: Vilniaus ir Gartienos; parapijų isz viso 235 (152 Vilniaus gub. ir 83 Gartienos gub.). Kunigų yra 370; vienog, ir pie tokio skaitliaus dar neužimta 50 vietų vikarų. Seniausia Vilniaus bažnyčia — szv. Stanislovo, pastatyta 1387 m.

Isz Lietuvos.

Cerkvės Suvalkų gub. Lietuvoj „czerpės“, argu cerkvės, auga, kaip grybai po lytui. Gudai Lietuvos krasztą nori paverst į stacziatikiszką Gudiją: uždraudžia katalikams stacyt pakelėmis ir kaimuose kryžius, o bruka savo stacziatikiszkus; — bažnycias perdirba į cerkves, kaip tai Vilniuje, Kaune, Suvalkuos ir kitur. Svetimtauceiui važiuojant per Lietuvą, tuojau pultų į akis, kad czia daugiaus yra stacziatikų, nė katalikų, nes kiekvienam miestelyje katalikų bažnyzių yra po vieną, o stacziatikų po 2-3 ir daugiaus.

Priesz 10 metų Senapilėje nebuvo nė vienos cerkvės, dabar gi jau 3 mieste ir viena ant kapų; dar vieną žada stacyti kazermėse ir, kaip girdėt, yra paaukauta 20 tukstanciu rublių pastatymui „zasovnės“

(koplyczios) vieton tankiai laužomo kryžiaus. Vilkaviszkyje priesz 5 metus nebuvo nė vienos cerkvės, dabar gi jau 2 pastatytos. Paskutiniuose metuose jau ir Kalvarijoje atsirado dvi. *Griežlė.*

Iszguldinėjimas lietuviszkos kalbos Senapilės gimnazijoje. Jau nuo seniai Senapilės gimnazijoje iszguldinėja lietuviszką kalbą. Pirmiaus ją iszguldinėjo p. Staniszkius, mokintojas senųjų kalbų, o dabar p. Andziulaitis, mokintojas pradedamosios mokyklos. Prie p. Staniszkius galima buvo sziek-tiek pasinaudot isz lietuviszko iszguldymo, nes jis liepdavo mokintiniams mokintis eiles ant atminties, raszyti vertimus, iszaiszkindavo reikalingiausius dalykus gramatikos ir abelnai žodziu dailiai ir naudingai papasakodavo, ant kiek pavelydavo cenzura. Mokintiniais lietuviszkos kalbos buvo tik gryni lietuviai-kaimiečiai.

Dabar lietuviszka kalba pavirto į dalyką gero pelno: mokintojas už tai ima gerą algą, mokintiniai gi — lietuviszkas stipendijas Maskolijoje, o per tai dabar ant lietuviszkos lekcijos eina lenkai, puslenkiai ir nekurie lietuviai. Mokintojas jiems paskaito „Lietuvos Budą“ Daukanto, o mokintiniai, nieko nesuprasdami, tuo tarpu pasikalba sav gudiszkai (nes nevisi lietuviai moka lenkiszkai) ir iszsiskirsto. . . .

Mat, gudaus tas ir rupi, kad mokintiniai nieko negalėtų iszmokti isz lietuviszko iszguldinėjimo, per tai ir davė mokinti p. Andziulaicziui, kuris blogiaus težino lietuviszką kalbą už paczius mokintinius. Dabar jau ir p. And. skaito už pavojingą mokinti lietuviszkai (jis visur stengiasi kalbėt tik gudiszkai ir lenkiszkai), o žada duot iszguldinėt lietuviszką kalbą iszgamai Stalskiui, sekretoriui gimna-

zijos, apie kurį jau buvo minėta mus laikraszcieuose perreity metų.

Daili regykla: kun. Miknevyczius gimnazijoje iszguldinėja religiją gudiszkai: bažnyčioje mokintiniai su djaku bliauja „Bože, caria chrani“, o dar gal szpiegac-obrusitelius iszguldinės lietuviszką kalbą!! *Griežlė.*

(Isz „Ukininko“)

Mosėdis, Telszių pav. Ne vienam isz skaitytojų „Vienybė Lietuvosninkų“ teko iszgirsti szioki priezodį: „Mosėdyje ir nedirbdamas, bet mojuodamas, duoną turėsi“. Rodo, kad szitas priezodis Mosėdziai tapo duotas dėlto, kad isz Skuodo į Silantus per mosėdiszkų laukus važiuojant, matosi derlingi javai prie kelio. Bet tas, kaip jau kiekvienas patyręs yra, javai prie didzių kelių (vieszkelių) paprastai yra derlingi: jau tai dirvos galas kelio dulkėmis, jau ta perkaso (griovio) žemėmis yra labiaus užkrečiamas ir derlius vaisius atnesza. Bet toliaus nuo kelio paėjęs, ne viename rėzyje cirulį (vyturi) javuose skriejantį užtėmysi ir persitikrįsi, kad „kur mūsų nėra — versziai medų geria“, o kad tę nuvykstam, tokias pat paplavas (pamasgas) atraudam geriancius, kaip ir visur. Tik negut jei valseciaus rasztininkas kitur tokios piutes neturi, kaip czia, kad paglemžia pusę algos p. starszinos ir begėdiszkai melžia ukininkus. Koku budu? Tą savo laike pamatysim, kalbėdami apie valseciaus rasztininką p. Riepszą ir starsziną p. A. Paulauskį.

Czia paduodu, kad po velykų ketverge į vietą kamendoriaus, kun. Juozapo Butieno, kurį iszkėlė į Sziaulius už kamendorių, mosėdiszkiai susilaukė jauną, ką-tik iszventintą kn. Joną Stankuną Raseinių pav. Kn. J. Butienas yra vy-

ras gražios stovylos, gero balso, karsztas sakytojas pamokslų ir klausytojas išpažinties. Jis mosėdiszių labai mylimas buvo. Už tai labai nenorėjo išz čia iszeiti, bet ką veiksi — turėjo kraustyti į Sziaulius, kame „žemos triobos, pasiutusias bobos“, sako, esancios. O sulenkėję bajorpalaikiai išz bažnyczios lietuviszką kalbą troksztą išzvyti, o jos vietoje lenkiszską patalpinti, bet gal tas neįvyks: kaip sako, Dievas įkvėpęs meilę ir prisiriszimą prie to, kas yra lietuviszka į Sziauliszkių szirdis.

Praėjusioj žiemoj ir szį pavasarį mosėdiszkiuose vaikai mirdavo, kaip lapai nuo medzių krisdavo: kaklais, blusynėmis, szkarlatina, kosuliais ir kitomis yvairiomis ligomis. Gandlaukės soda susideda išz kelių ukių, o vienog į dvi sąvaiti po velykų kaklais 8 vaikai nuspindėjo. Dabar kas kartas mirtis pradėjo mažintis, nes ukininkai pradeda jieszkoti daktarų pagelbos. Susirgus vaikui, tuojau gabena jį pas daktarą į Skuodą ar į Salantus. Už gydymą ukininkas turi 5 rublius užmokėti žydiszkam daktarui.

Ukininkai yra didžiame nuļudime, nes lyg 5 d. Gegužio (pagal gudiszskojo kalendoriaus) galvijai dar tebereika lauja paszaro, o to daugybei ukininkų stokuoja. Net pirkti paklausais reikia jieszkoti, nors mokas nuo 5 iki 6 rublių už berkuvą (400 svarų). Mosėdyje lietuvis Kazimieras Ruszinskis užlaiko krautuvėlę ir turi gerą uždarbį. Žydai, netekę szinkų (karcziamų), vaikszeczioja, nosį nuleidę, kaip musę perkandę. Žydelkuczių veido skaistumas ir rubų gražumas sunyko, net pagaliaus ir keltosios krutinės sukrito. Lietuvaitės, prieszingai, sulyginus su žydelkaitėmis, kaip auszte pradėjo auszti savo apdaruose ir skaistume, tik gai-

lu, kad joms apsivedimui vyrų stokuoja. Pagal kriauczių apskaitymų, čia vienam vyrui yra szeszios jaunos ir viena naszlė. Nekurios merginos nors dar raszto nemoka, vienog, eidamas į bažnyczią, neszasi „Szaltinį“ nuo trijų svarų. Yra viltis, kad su laiku čia nemokanczio reiks su žiburiu jieszkoti. Paskubink, Dieve, tą pageidautą ateitį mosėdiszkiems!

Telszių Pliumpis.

Politiszkos žinios.

Amerika.

Nuo Pilipinų pareina dabar mažai žinių, išz ko galima spręsti, jog žmonės sziek-tiek aprimo. Žingeidu, vienog, mesti žvilgį į tai, ką amerikiečiai yra iksziol pridarę ant Pilipinų. Pagal generolų raportus, užmuszta kovose 14,643 pilipiniečiai, o suzeista 3297 (tų, be abejonės, buvo daug daugiau). Daugybė žuvo ne nuo ginklų, bet nuo ligų ir visokių priepuolių, kuriuos paprastai atveda karė. Pats generolas J. M. Bell neslepia, jog ant salos Luzon per dvejus metus tapo iszmuszta arba szejp žuvo per karės priezastį pusė milijono vietinių gyventojų. Kaip apskaito, ta karė isznaikino su virszum 600 tukstanczių pilipiniecių. Tai tokią dovaną McKinley padarė Amerikai, užmokejęs už Pilipinus išz žmonių pinigų 20 milijonų dolerių....

Naujos burų respublikos.

Visam svetui jau apreiksztas, jog Transvaalio ir Oranijos burai padarė sutarimą su anglais ir grįzta į savo sodybas, idant išz naujo pradėti gyvenimą su angliszkių pinigų pagelba.

Medegiszškai burai užbaigė karę gerai, bet jų dvasia ant tulo laiko pateks po taja sloga, kuri amžiais spausdavo

tautas ir žmones: burai turės garbinti szmeklą, kuri vadinasi karalium.

Vienog, ne visi kovotojai už liuosybę ir žmogaus garbę palenkė nugaras priesz karalių Eduardą storąjį. Daugelis išz tų burų, kurie iszliko nuo bado ir kulkos, paėmė į rankas kelevio lasdutę ir isztraukė į vietas, kur „civilizatorių“ nagai dar neapterszė gamtos.

Burai, kurie nuo pat pradzių nenorėjo pasiduoti svetimai valdziai, apsirinko sav kitas vietas, prigulinczias tos žemės krasztiecziams, ir, nupirkę jas nuo vietinių gyventojų, nori tų naujai apsigyventi.

Viena naujosios burų žemės dalis guli į sziaurę nuo Transvaalio; ji turi ploto 27 tukstanczius ketvirtainių mylių ir rubežiuoja su Portugalijos žemėmis.

Kita vieta, kurią turi apsirinkę burai, guli viduryj Afrikos sauszemio, rubežiuodama su vokiecių „Vakarinėmis kolonijomis“; tas plotas isznesza 25 tukstanczius ketvirtainių mylių.

Drauge ėmus, tos žemės iszneza tiek ploczio, kiek visa New Yorko valstija.

Burai stengsis įsteigti čia naują nepriegulmingą savo valstiją. Anoji žemė — pietuose — jau turi savo užvadinimą: „r e s p u b l i k a L a n g e b e r g“ (Ilgakalni).

Į naujai aprinktas vietas, be abejonės, sueis visi burai, isztroszkę liuosybės; ypatingai smelksis tų tie burai, kurie pareina išz Natalio ir Kaplendo: mat, angliszkoji valdzia ketina persekioti juos, kaipo parsidavėlius, ir geidžia smarkiai nubausti. Dėlto tiems burams nėra ko laukti, tik pasukus pakalą persekiotojams, traukti į liuosas žemes.

Galima tikėtis, kad tos naujosios burų respublikos pražydės ir iszlikis savistovės, jei tik

jų žemėse neatsiras aukso arba deimantų kasyklių: tada anglai arba vokiečiai vėl užsimanys jas užgriebti ir vėl pakils nauja kova tarp Dovydo ir Galijoto.

Mainieriai ir leberiai.

Buvo jau vieną kartą raszta „Vienybė“, kokias tiesas ir kokį padėjimą turi mainieriai, o kokius leberiai. Tada klausymas buvo pastatytas išz kitokios pusės — kuriai sziądien ne vieta. Ypacz todėl ne vieta, kad giliaus pažiurėjus į dalykų stovį, atrasime, jog ir mainierys ir leberys — abudu vienaip skriaudžiami ir abudu vienaip turi gintis. Jei ankszciaus galėjo dar pakilti klausymas apie sutvėrimą atskyrrios leberių unijos, tai dabar, esant straikui, pritarti tokiam skaldymui kalnakasių unijos būtų sunkiu nusidėjimu.

Pirm visoko, kaip mainierys teip ir leberys priguli prie tos paczios unijos „United Mine Workers of America“ ir abudu sziądien straikuoja dėl vienokių priezasczių. Augsztoje kietųjų anglių apyrubėje yra tokios maž-daug darbo sąlygos.

Mainierys pasirenka leberį (pagelbininką) ir abudu dirba išz draugės, vienam daigte (pleise). Pagelbininkas gauna treczią dalį tos mokesties, kurią kompanija moka už vieną prikrautą anglimis karą; kitos dvi dalys tenka mainieriui. Teip, jeigu mainierys gauna už karą (kuriame turi buti 3 tonos anglies) \$1,05, tai pagelbininkui tenka 35 centai. Kur darbas eina gerai, galima butų į dieną prikrauti 6 arba 7 karus; tada leberys turėtų pelno ant dienos: nuo szeszzių karų \$2,10, o nuo septynių \$2,45. Bet retai pasiseka jam prikrauti daugiau per 3 arba 4 karus.

Visas leberio darbas — tai krauti anglių į karus. Mainie-

rio-gi darbas: pakasti paramus (propus), iszgręžti skylę, įdėti szuvį, apžiūrėti gengvę, — žodžiu, jis turi gerai pažinti savo darbą, o dėlto jis turi buti jau netrumpą laiką dirbęs kasyklėje. Toliaus, mainierys užmoka už paraką szaudymui, už aliejų, pristato sziuipėles, kriukius ir kitus prietaisus, o teipgi užmoka už pataisymą prietaisų ir visus kitus dalykus. Tarpais atsitaiko, jei mažai gauta karų prikrovimui, jog mainierio uzdarbis buna mažesnis, negu lėberio. Kada karus krauja paczių kompanijų darbininkai, mainierys tur už tai atlyginti.

Daugelis žmonių, o ypacz patys kapitalistai, tvirtina, kad mainierys dirbas tik 4 iki 6 valandų ant dienos, o lėberys turįs dirbti iki 10 valandų. Vienos didelės kompanijos prezidentas Baer melavo apie darbininkus, sakydamas: jie, girdi, reikalauja 8 valandų dienos darbo, o asz, girdi, norėčiau, kad darbininkai kasyklėse dirbtų nors 6 valandas. Tas pasiputėlis norėjo apmeluoti darbininkus svieto akyse ir užmesti jiems nebutus daigtus. Teisybė, jei atsitaiko kuriam mainieriui gera vieta (pleisas), kur lengva iszszauti anglį ir kur jos apszciaus, tai jis atlieka savo darbą į 4 iki 6 valandų. Bet toki atsitikimai labai reti ir isz szimto mainierių tik keletas iszeina greičiaus nuo darbo; o visi kiti skaito savę už laimingus, jei jiems pasiseka pabaigti savo darbą į 8 arba 9 valandas (neretai ir 10).

Unija reikalauja 8 valandų dienos darbo ne mainieriams, bet kitiems kasyklių darbininkams; teip, reikalauja, kad jiems butų mokama nuo dienos ir kad jie visi prigulėtų į uniją; tokiu budu, lėberiai galėtų, dirbdami 8 valandas, kasdien prikrauti vienokį karų skaitlių.

Daugelyje kasyklių ne mai-

nieriai pasiskiria lėberius ir mokestis pagelbininkams eina skyrium. Teip, anuosmet (1900 m.), kada mainieriai straikuodami iszlaimėjo pakėlimą mokesties ant deszimtos dalies, kompanijos pakėlė mokestį teip-pat ir lėberiams. Pagelbininkais buna tankiausiai neseniai atvažiavusieji isz senų krasztų ateiviai; pasimokinę ir įsipirkę pas bosą, jie teip-gi gauna mainierių vietas.

Kapitalistai tyčia, be jokios gėdos ir sąžinės, apmeluoja ir apszmeizia darbininkus, buk jie nenori dirbti. Darbininkai visi isztroszkę darbo ir nesigaili savo prakaito, kad tik užsidirbti sav ir szeimynai ant sziochio-tokio gyvenimo. Daug teisingiaus bus, jei pasakysim, kad darbininkai n e g a u n a dirbti. Mažai kas žino tą paslaptį, jog anglių kompanijos, pradėdamos savo metus (nuo 1 liepos), apskaito, kiek kuri kompanija turi iszkasti anglies per tuos metus. Mat, kompanijos nenori, kad butų iszkasta perdaug anglies, idant kainė (prekė) už anglį nenupultų. Apie tai bus aiszkiaus ir placziaus paraszyta kitoje vietoje; o dabar pasakysim tiek. Mainierys, apsiimdamas kasyklėje darbą, negauna nuo kompanijos kontrakto, kad jis turi tiek ir tiek anglies pristatyti į paskirtą laiką. Mainierys pristato tiek anglies, kiek karų duoda jam tą dieną kompanija. Jei kompanija apskaito, kad jai tuotarpu anglies nereikia, tai ji v i s a i n e d u o d a k a r ų a r b a d u o d a v i e n a – d u ; ir darbininkai, trokszdami darbo ir uzdarbio, turi pakabinti dantis prie lentynos. Kas, pažinęs angliakasių, nežino, kad pirmutinis jų klausymas, susitikus, yra toks: „ar daug pas jus duoda karų?“ Jie norėtų kuodaugiausiai tų karų, norėtų dirbti, o kompanijos jiems neduoda.

Nuo mainierio uzdarbio priguli ir lėberio uzdarbis: tre-

czia pelno dalį mainierys visada atiduoda lėberiai. Tankiai atsitaiko, jog senas ir daug patyręs mainierys, iszmokėjęs lėberiai algą ir kitus kasztus, užvaro vos \$11,00 į dvi savaiti, — tai-gi apie 91 centą ant dienos.

Isz to visko matyt du dalykai: 1) nė mainieriui, nė lėberiai negalima pavydėti gero uzdarbio; 2) kaip mainieriai, teip ir lėberiai vienodai prispausti, vienodai skriaudžiami ir reikalauja vienokių tiesų. Isz czia aiszkus iszvedimas: reikia visiems unijos darbininkams eiti vienu keliu ir suglaustoje eilėje kovoti už savo tiesas.

Gerą paveisdą matome ant inžinierių, kurikų (firemonų), pliumpuotojų, o ir paczių bosų: jie beveik visi susiprato ir stojo į straiką drauge su visais kitais kasyklių darbininkais.

Darbininkų nevydonai.

Dabar, kada eina atvira kova tarp kasyklių darbininkų ir kapitalistų, galima aiszkiausiai pamatyti, kas yra darbininkų draugas, o kas nevydonas. Žinoma, kad darbininkų draugais pasirodė visi geresnieji szalies ukiecziai; neprieteliais gi pirmucziausiai pasirodė dalis dvasiszkijos (visokių iszpažinimų) ir dalis menkesnių biznierių. Aną kartą jau buvome nurodę keletą kunigų, kurie staciai norėtų darbininkus įstumti į prapultį. Atsiranda ir daugiau tokių parsidavėlių, kurie, jei negali kiteip užkenkti straikui, tai nors sėja pagundą ir abejonę.

Sziądien darbininkas gali atsakyti tokiems farizėjams tik szvento raszto žodžiais: „apsuđyjot nekaltą ir nužudėte jį, o jis jums nesiprieszino“.

Sztai, Nanticoke lenkiszkas pranciszkonų zokoninkas sakė 24 geguzio pamokslą darbininkams. Jis atvirai, vardan dangaus Vieszpaties, gundė strai-

kuojanczius parduoti savo brolius. Zokoninko žodžiai buvo toki: „Mieli darbininkai! Nekalbinu jusų, kad nestraikuotumėte, bet jei norėtumėte pasiduoti kompanijoms ir tuo sztrumpinti straikavimo laiką, tai duokite savo paraszus, o asz jusų praszymą nusiųsiu vyskupams, kurie greičiausiai ir geriausiai numaldys straiką. Žinokit, kad jeigu jus pralaimėsite straiką, tai amerikiecziai gali jus, lenkus, iszvaryti isz Amerikos“.

Teip gundė, tartum piktoji dvasia, katalikiszkas zokoninkas teisingus darbininkus. Ar gali atsirasti ant svieto didesnė veidmainystė? Tas farizejas nesidrovi net gasdinti straikuotojus iszvarymu isz szitos szalies. Biauresnio melo negali buti. Visi žinome, jog patys amerikiecziai drucziausiai laikosi prie straiko; net tie, kurie užima geresnes vietas, kaip bosai, inžinieriai, firemonai, pumprunneriai, — kurie yra pervis amerikiecziai ar anglai, — pametė darbą, vardan darbininkų vienybės.

Pagal paskutinį raportą, kurį iszleido U. S. Geological Survey 3 kovo 1902 m., Pensylvanijos anthracito apyrbėje dirba yvairių tautų darbininkai; didesnė jų pusė (51%) tai amerikiecziai, airiai, anglai ir velsziai, o likusieji 49% — tai kitų yvairių tautų. Pagal tą atskaitą, ant szimto darbininkų szitoje apyrbėje yra: amerikieczių 21; airių 16; anglių 5; velszių 9; lenkų 27; vengrų 6; italų 3; vokieczių 4; austrijokų(?), slovakų, skotų ir lietuvių po 1. (Nėra abejonės, kad daugybė lietuvių yra užsiraszę lenkais).

Jau ir teip amerikiecziai, net Senate ir Pasiuptynių bute, skundžiasi, kad praszaliecziai (foreigner'iai) gadina uzdarbį czionyksztiems darbininkams. Jei dabar nors dalis lenkų arba lietuvių atsimestų nuo strai-

deriai" užsipelnytų ant persekiojimo. Tuotarpu atsiranda gundytojai — šventieji zokoninkai, prieš kuriuos pats Kristus persergėjo žmones: „Dabokitės, idant jūsų niekas neisvadziotų“.

Dar vienu tokiu darbininkų nevydonu pasirodė Scrantono kunigas Mr. Lansdale. Jis nori pažeminti unijos vadovus, įkalbėti darbininkams, kad jų neklausytų, o velyt atsiduotų ant kunigų ar kompanijų mylestos. Tas „dievystės besdžionė“ pasakė šiteip: „asz esu tėmyjės darbo judėjimais per pastaruosius 25 metus, o niekad neesu matęs, kad nors vienas darbininkų vadovas nebūtų girtuoklis“.

„The United Mine Workers Journal“ (5 birželio, N. 9) teisingai piktinasi iš tokio bauraus apszmeizimo, kuris neturi po savim mažiausio pamato. Tas laikraštis siulo kun. Lansdale'ui štai ką: „ant kiekvieno anglies arba kitokio trusto sąnario, kuris niekad negeria svaiginančių gėrymų, mes pastatysime dvidešimtis atsizymėjusių blaivumu darbininkų vadovų; ant kiekvieno anglies arba kitokio trusto sąnario, kuris neruko tabako, mes pastatysime dvidešimtis visai nerukancijų darbininkų vadovų. Tegul Rev. Lansdale pajieszko tarp trustų didžiųjų tokius kurie susivaldydamui geria, tik pasipynus kokiai pramogai, mes ant kiekvieno pastatysime po szimtą tik mažai geriančių darbininkų vadovų. Per minėtą laiko perbėgį, teisybė, buvo viens darbininkų vadovas, kurs buvo įpratęs iszsigerti. Ar jus galite pasakyti, kad tik po vieną tokį yra jūsų eilėse: politikierių, bankierių, geležinkelių karalių ir anglies didžiųjų? Kun. Lansdale nori prapuldyti darbininkų reikalą, nužemindams jų vadovus. Jei John Fahy (distrikto prezidentas) geria degtinę (o jis nė negeria), tai dar nėra priezasties, dėl

kurios kompanijos turėtų skaičiuoti darbininkui nuo 3000 iki 4500 svarų anglies už vieną toną (2200 svarų). Jei Th. Nicholls arba Th. Duffy geria alų (o jie visai blaivus žmonės), ar tai duoda tiesą anglies carukams laužyti Pensylvanijos valstijos įstatymus?“

Kun. Lansdale neturi gana priekabių, idant užsulpti staciaziai ant darbininkų, ir užginčyti, jog angliakasiai turi visą teisybę. Dėlto jis, jezuvitų budu, stengiasi apjuodinti darbininkų vadovus. Isz tokių darbų džiaugiasi darbininkų nevydonai ir teip gi platina visokius melus.

Netoli jieszkant, į Pensylvaniją buvo tyezia atvaziavęs isz New Yorko redaktorius F. E. Seward, idant isztirti straiško padėjimą ant vietos. Dabar jis meluoja kompanijų laikrasztyje „Coal Trade Journal“: jis sako, girdėjęs, kad didesnė straiškuojančių dalis norėtų grįžti į darbą. Jie sugrįžtų į darbą, jei jiems tik ant patycių pasiulytų kokį palengvinimą. „Asz tikiu, — raszo toliaus tas skebų organo redaktorius, — jog darbininkai yra labai sunykę per straišką ir geistų sugrįžti dirbti“.

Straiško atgarsiai.

G u d r i a i a t s i k i r t o .

Tulas kasyklės savininkas Fr. Pardee, pasitikęs Hazletone distrikto prezidentą Th. Duffy, szipataudams paklausė: „kaip ilgai dar tėsies, iki jūsų bendrai (straiškuotojai) pradės badą kėsti?“ — „Kaip ilgai dar tėsies, iki kasyklių savininkai nepamats finansiszkos savo prapulties?“ — atrėmė straiško vadovas. — „Tikimės, kad mes atlaikysim iki 1 ateinancio sausio“ — atsakė ponelis. — „Na, o mes atlaikysim badą iki 2 sausio“, — atrėžė Duffy.

**K u m s z c z i o s
s a m d i n i n k a i .**

Žemutinio Plymoutho gyventojai 13 birželio labai nusistebejo, pamatę aplink Nottingham'o kasyklę žmones mėlynai aprėdytus, su ženklais; jų tų 15 ir visi jie goglinėja virszum durbankių, nesziodami rankose szaudykles. Tai kompanijų samdininkai, arba szerifų berniokai, atisųsti erzinti darbininkus. Szeipnebuvo nėjokios priezasties szaukti apginkluotus sargus į Nottinghamo kasyklę, kur nėjokių ermyderių ikziol nebuvo.

U ž t v ū

n u s i d ė j i m u s .

Nanticoke mokslinycių valdzia dalino iszėjusioms mokslą merginoms patentus ant mokintojų; unijos buvo praneszta, kad szeszetas isz tų merginų yraskebaujanczių tėvų dukters. Tos szeszios merginos už tėvų nelabumą netapo iszkeltos į mokintojas.

T v i r t a s

s t r a i k u o t o j a s .

Tarp kitų inžinierių pametė dirbęs didžiausios Nottingham'o kasyklės inžinieris Mr. Nicholls. Be jo nieks nemoka suvaldyti, nė paleisti didėją masziną (kompresorių); dėlto kompanija „Lehigh & Wilkes-Barre“ kalbina jį grįžti į darbą, siulydama 15 dolerių ant dienos (visada jam mokėdavo 3 dol. ant dienos). Bet p. Nicholls, senas ir isztikimas darbininkų draugas, pasakė, kad už jokius pinigus negrįszias į darbą, iki kiti straiškuoja. Tą didelę kasyklę, be abejonės, greit užsems vanduo, ypacz smarkiai palijus 13 birželio.

**R e i k i a e l g t i s
a t s a r g i a i .**

Scrantone, 6 birželio, 16 straiškuojančių darbininkų pakorė iszkamszytus paveikslus, perstatanczius tris skebus — du firemonu ir vieną pliumpuotoją; tie skebai apskundė korikus ir sudas pastatė visus 16 po kaucija \$2000 kiekvieną. Matome, kad ir sudai ir szerifai eina už kompanijas ir

jų samdininkus; dėlto reikia darbininkams labai sergėtis, nes kapitalistų agentai ir bernai jieszko tik priekabių, kad nubausti darbininką. Apsisergėkit ant kiekvieno žingsnio.

**Ž e m ė g r i u v a p o
n e d o r ū j ū k o j o m i s .**

Ties Pittston, 9 birželio, užgriuvo ant 10 pėdų gylio žemės plotas, iszneszantis 15 akrų; sugriuvo teip gi 10 triobų, bet su žmonėmis nelaimių neatsitiko. Priezastis to užgriuvimo ta, kad nedirbanczių kasyklė, apsemta vandens, turėjo susmukti žemyn. Kad būtų laikęsi tų skebai, tai tikrai būtų padėję kvailas sayo galvas.

**V i r g i n i j o j
s t r a i k u o j a .**

Prezidentas J. Mitchell pranesza, kad Vakarinėj Virginijoj jau stoji į straišką 28,500 angliakasių; likusieji 1500 teip gi greit prisidės.

S k e b a i p a b ė g o .

Isz Scrantono kasyklių pabėgo 11 birželio daugelis skebų, nes jiems pasirodė per sunku dirbti; vyresnieji darbininkai (foremanai), kurie ikziol nebuvo stoję į straišką, pametė dirbę, sakydami, kad kasyklės teip patvino vandniu, jog negalima jų iszgelbėti nuo apsemimo; tada turės ir visos kasyklių maszinos į nieką pavirsti.

**N e s i d u o d a
s u v i l i o t i .**

Lehigh & Wilkes-Barre Coal Co. siulė buvusiems prie maszinų darbininkams 8 valandas darbo, kad tik jie sugrįžtų pataisyti maszinas, kurias pagadino akli skebai. Bet tie darbininkai nė isz-tolo nedasileidžia sznekėti ir sako: „dirbsim, kada pasibaigs straiškas“.

N e t i k r a p o l i c i j a .

Majoras Price sako, kad nėjoks anglies ir geležies policistas, nė szeip koks sargas, negali vadintis szerifo pagelbininkais, kaip dabar yra. Pavieta

szerifas Jacobs turėtų pasirinkti savo pagalbininkus (deputies) iš padorų valstiečių. Anglies ir geležies policistai turi nesioti ženklą su užrasu: „Anglies ir geležies policija“; kiekvienas, kurs vadina save tokiu policistu arba deputatu, pagautas be ženklo su revolveriu, turėtų būti nubaustas, pagal miesto įstatymus, ir pastatytas po kaucija (bail'a) su de, kaip priimta kitose provose.

N a u j i s k e b a i .

Į Susquehanna Coal Co. kasyklę ties Nanticoke, atvežė 9 birželio, žmonėms dar miegant, 200 „nuparkėlių“, kuriuos ir leido dirbti; toji kasyklė beveik visai apsėmta vandens, dėlto darbas vargiai tęsis. Tuotarpu skebus suvarė į pažiures ir tvartus, teip jog miesto sveikatos užveisda turėjo pareikalauti nuo kompanijos, kad duotų skebams geresnį gyvenimą. Toji kasyklė teip apstatyta ir sudrutinta, kaip kokia kariszka tvirtavietė; ją ir vadina dabar „Fort Susquehanna“. 12 birželio pabėgo iš 56 skebai.

S t r i u k a s k e b a m s .

Scrantone, kaip ir visur kitur, skebai negauna nusipirkti nė maisto, nė nieko; kompanijos gąsdina, apskūsią straikuotojus į sudą, kad jie prikaltino mėsininkus, pienius ir krautvininkus nieko neduoti „nuparkėliams“. Pottsvilė'je nekurię vertelgos pakabino virszum durų paraszą: „skebams neparduodam nieko“.

S t r a i k a s e i n a s t i p r y n .

Dirbantieji Wilkes-Barre apielinkėje fajerbosiai 13 birželio nutarė pamesti darbą; teip padarė dar tik tie, kurie dirba dienomis; vienog, ir tie, kurie naktimis dirba, neatsilikis nuo straiko. Tai yra labai svarbus daigtas: iksziol fajerbosiai mokindavo skebus dirbti, o be jų skebai nė į jokį darbą netiks.

Darbas ir kapitalas.

Prie angliakasių straiko istorijos.

Kapitalistai, kurie turi pasisavinę anglies kasykles, šiomis dienomis stengiasi yvairiausiais budais sukelti darbininkuose abejonę ir nupuldyti jų dvasią; jie garsina melagingus raportus ir kitokias žinias, tikėdamiesi, tokiu keliu įvairysią darbininkams baimę, kuri privers straikuojančius pasiduoti, negavus nuo kompanijų nėjokių palengvinių, nė pripažinimo unijos.

Sztai ką kapitalistai arba jų samdininkai kalba apie angliakasių uniją.

Visų didesniųjų kasyklių perdėtiniai (superintendentai) atsideję yra iki paskutinios nepildyti nėjokio darbininkų reikalavimo, nė negerinti darbo sąlygų. Jie bijosi, kad unija duos darbininkams didesnę galybę, o tada organizuotas darbas galėsias „užkenkti tvarkai anglies išdirbystėje“.

Jie skundžiasi, kad kasyklių savininkų padėjimas ir be to esąs nepakeliamai sunkus; o darbininkų unija, girdi, „geidžia ne ko—kito, kaip kontroliuoti ir valdyti mūsų savastį; mes negalime pristoti ant jokių reikalavimų, kurias mums paduoda organizuota darbininkų pajiega, jau iš dalies užvedusi betvarkę terionybę ant mūsų“.

Ką tai reiszkia? Kokio padėjimo kapitalistai neiszkenčia? Ar jie jau teip smarkiai atjautė darbininkų galybę ir mato, kad neilgai darbininkas duos savę engti? Jei teip, taip piniguočių aimanavimai turi pamatą.

Toliaus, kapitalistai su savo bernais iszranda, kad darbininkai, reikalaudami nuo kompanijų visokių iszsiteisinimų, ne vien neturi tokios tiesos, bet isztikrųjų kompanijos turėtų nubausti darbininkus už daromą joms blėdį; teip, darbininkai, girdi, vartoja per

daug parako, kuris sutrupina angli į smulkius, niekam nevertus miltus. Kapitalistai stato užmanymą, ar nereikėtų atitraukti nuo darbininkų tulą algos dalį, idant atlyginti tą didelę pragaisztį, kurią daro darbininkai, trupindami angli.

Kompanijos, geisdamos apmonyti darbininkus, perstato Mark Hanną ir sutaikymo komitetą, kaipo tikrus sukeltokus straiko. Tą jos tyczia garsina ir sztai dėl kokių priezascių: M. Hanna nori buti respublikos prezidentu, o kapitalistams geresnio nė nereik; prie jo visiems trustams butų ramiausias gyvenimas. Vienog, jei kompanijos girtų Mark Hanną, kaipo savo pritarėją, tai užtrauktų ant jo darbininkų neapykantą; dėlto jos bruką jį darbininkams, kaipo jų geradėją ir užtarytoją.

Didžiausiu kapitalistų geismu yra, kad angliakasių unija butų inkorporuota: tada jie lengvai galėtų iszimti nuo savo bernų, sedinczių suduose, „injunction“ (uždraudimą) prieš uniją. O dabar — nė ką darysi: sunku butų iszimti „injunction“ ant kiekvieno darbininko skyrium.

Be galo godzios kompanijos norėtų užbėgti kelią straikams, idant nereikėtų joms nieko prakiszti, užsimanius darbininkams jieszkoti savo tiesų. Toje mislyje jos paduoda tokį projektą Pennsylvanijos gubernatoriui.

„Kodėl anglies kompanijų savastis negali buti apsergėta su milicijos pagalba? Lengviaus ir geriaus butų suvaldyti darbininkus prieš straiką, negu apmalszinti angliakasių sumiszimus.“

Darbininkai isz ateivių, pamatę miliciją mandierose ir su ginklais, tuojau pajustų valdzios galybę ir persiimtų didelę guodone. O kada jie mato tik szerifo arba kokio klerko prisiekintuosius žmones su prasta blekute ant kru-

tinės, tai darbininkai visai ne atjaučia tos pajiegos, nė tų tiesų, kokias ta policija turi.

Sziam laike, Pennsylvanijos kalnuose oras puikus ir smagus apsigyvenimui: todėl isztikrųjų kalbiname gubernatorių Stone, kad jis iszleistų miliciją į straiko apielinkes“.

Isz to aiszkliai matome visus despotiziskus kapitalistų panudimus: jie stacziai reikalauja, kad kariumenė nedaleistų darbininkams straikuoti nėjokiam atsitikime.

Kapitalistai dabar patys organizuoja savo policiją. S. Lover sako, kad su pasamdytais valkatomis (bums) kompanijos turi daug bėdos ir kasztų pakelti; jos norėtų naudotis milicija, nes joms vis tiek — kaltas ar nekaltas — kad tik laikyti darbininkus, baimėje, o reikale ir jų kraują pralieti. Tie samdomi valkatos — tai iszsigimę žmonės, degeneratai, kurių kunus, numerus, mokslincziai tyczia stengiasi įgyti, idant isztirinėti jų smegenis, kaipo nenormaliziskas: nes sveikų smegenų darbininkas neatstatys szandyklės į kito darbininko krutinę, vien tik tam, idant besocziai — kapitalistai galėtų juodu abu engti ir siurbti isz abiejų gyvastį.

Užmirszę, kad „ant vagies kepurė dega“, kapitalistai pri-meta savo užvadimą darbininkų unijai: jie sako, kad angliakasių Susivienijimas yra tai „trust'as“, priešingus pramonės ir prekystės įstatymams. Matyt, kartus kompanijoms tas darbininkų susiliejimas į vieną galybę; jos suvuodžia, kad juo stipriaus darbininkai laikysis isz vieno, tuo greicziaus jie iszivaduos iszpo kapitalo slogos.

Vienas isz superintendentų posmuoja, kad pas anglies kasykus darbo nazumas sumažėjęs paskutiniam laike ant 40% (dviejų penkdalių): buk, szia dien jie turi 300 svarų ant

tonos mažiau užkrauti, negu treji metai atgal. Tuotarpu dalykas stovi visai kiteip: darbo nasmumas nesumažėjo, bet pristoko paties darbo. Kad darbininkas norėtų ir galėtų prikrauti kuodaugiausiai karių, tai jam kompanija neprištato karų arba pristato mažiau, negu galima prikrauti. Tada darbininkas dykauja prieš savo norą.

Isz raporto, apgarsinto Industrijos komisijos ant 1902 metų, matome, kad kompanijos pacijos isz virsziaus paskiria, kiek tonų anglies turi būti iszkasta sekaneziuose metuose; sykiu jos paskiria ir anglies prekę. Sztai, ant pernyščių metų buvo paskirta iszkasti 55 milijonus tonų žietosios anglies; tą skaitlių kompanijos pasidalino tarp savęs šitokiu budu:

	procentų	tonų
Reading Co.	32,20	17,710,000
Lehigh Valley	15,65	8,607,500
Lackawanna	13,35	7,342,500
N. Jersey Central	12,70	6,985,000
Pennsylvania	11,40	6,270,000
Erie lines	7,20	3,960,000
Pasžalinės	7,50	4,125,000

Viso 100 55,000,000

To sutarimo ir padalinimo turi kompanijos tvirtai laikytis. Kiekviena kompanija apskaito, po kiek tonų reikės kurį mėnesį iszkasti; kada paskirtas skaitlius iszkasta, tai bosai sulaiko darbininką nuo darbo, iszrasdami visokias tam priežastis: sako, karų nesąliuosų, arba brekeryj kas pagedę. Darbininkai ne sapnuote nesapnuoja, kad kompanijos tyczia, dėl savo reikalų, neduoda jiems daugiau dirbti. Isz kitos pusės, lyg ant tyczių, kompanijos skundžiasi, kad darbininkai tingi dirbti ir kad jų darbas „nenaszus“.

Dr. J. T. Želvienė.

Isz Amerikos.

Vuoszvēs szuus
vietoje.

Čicagos miestas nuo seniai

atsižymi savo sudziomis: yra tų Drakonų (Kohlsaats), yra ir Salamonų. Sztai sudzia Holodom sudyjo tokią bylą: neko kio W. Giese pati (ketvirtoji isz cilė-) praszė perskirti juodu su vyru, nes szis laikas savo namuose dvi savo vuoszvēs nuo mirusių paczių; ji sakė, norinti gyventi su vyru, o ne su vuoszvēmis. Sudzia nutarė: „vyras turi tiesą teip gerai laikyti savo namuose vuoszvē, kaip ir szunį; jeigu vyro szunekanda, tai pati neturi priežasties skųstis; teip lygiai ir su vuoszvēmis“.

Norį iszvaryti
zokoninkus.

Ant Pilipinų yra daug kliosztorių, kuriems priguli geriausios žemės; dabar Savien. Valstijos nori atpirkti tas žemes, bet drauge norėtų atsikratyti nuo zokoninkų. Tyczia tam reikale nuvažiavo į Rymą Pilipinų gubernatorius Taft; jis pareikalavo nuo Vatikano, kad pirmiaus iszvarytų nuo salų visus zokoninkus, o tada Suv. Valstijos nupirks kliosztorių žemes.

Ivarė kongresui
kylį.

Valstijos Massachusetts pasiuntinys McCall įneszė 12 birželio Pasiuntinių Butni rasztą, ant kurio stovi penkių prakilnesnių valstiečių paraszai (tarp tų ir garsingojo And. Carnegie); tame raszte paminėta apie visas biaurybes, kurių dasileidžia Amerikos valdzia ant Pilipinų: suvaro gyventojus, kaip gyvulius, į vieną vietą ir marina juos badu; degina kaimus ir miestus; kankina to kraszto gyventojus, ir teip toliaus. Todėl tie 5 valstiečiai reikalauja, kad isz kongreso tarpo būtų iszrinkta tamtikra komisija, kuri nuvažiuotų ant Pilipinų ir ant vietos isztirtų visą teisybę.

Jau ne negražu.

Isz pruselio Henriko atsikalkymo jau dygsta vaisiai: karsės ministerija Washingtonė,

su p. prezidento Roosevelto žinia, daro projektus, kaip įvesti į Amerikos kariumenę kepure pagal vokiszką madą; teip gi įves vietoje „versziukų“ (tornistrų) aukleklinius maisziukus.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Waterbury, Conn. Gražiausias vasaros laikas, viskas žaliuoja, visur pilna kvėpiančių kvietkelių ir rodosi tik visiems reikėtų būti laimingiems — ir gana. Bet kur tu matysi tą daimę? Tarp lietuvių, — tiek vasarą, tiek žiemą, — sunku rasti sutikimą. Bet klausymas, isz kur pareina tie nesutikimai, kas juos spėja sėti ir dar tiek daug? Bet kas turi nepažaliavusias nuo fanatizmo ir paiko užsispyrimo akis, tas gali pamatyti, kad visus vaidus ir nesutikimus, koki jau nuo kelių metų Waterburio lietuvius kankina, gimdo vienas ir tas pats „tėvelis“.

Visi gerai pamena, kada kn. Saurusaitis, vos atvykęs į Waterbury ir pastojęs „Bažnyčios Tarno“, iszdavėju, vieszai pagarsino, neva geisdams parapijonus „sutaikyt“ (geriaus apmūlint), sziokią žinią: „kada saulė tekės isz vakarų ir leisis rytuose, tada asz pirsiu farmas arba kokias savastis“.

Nereikėjo zokoninkui laukti, pakol saulė tekės isz vakarų szalies, bet dabar prieš norą visų parapijonų pasistatė sav su 16 kambarių du syk puikesnę už paczią bažnyčią kleboniją. Dabar nusipirko namus, į kuriuos pasodino amžiną savo vergą P. K. Bet kad žmonės nestuprastų ir zokoninkui nieks neužmetinėtų, užraszė nupirktus namus ant to „vergo“ vardo. Bet žmonės ne maži vaikai ir mato visas szventenybes savo augsztai mokinto, isz padugnių sėmusio mokslą zokoninko. Dabar, kad teip aiškiai kn. S. pats

savę apmūlavo su tokiu pagarsinimu, kad niekad „properczių“ nepirksias, o dabar apsipirko, tai visi tie, kurie akiai tikėjo į kn. Saurusaitį, pradeda suprasti savo duszelių ganytojo „szventą“ apsukrumą.

Czia dvi lietuviszkos szv. Kazimiero ir szv. Juozapo draugystės turi savo įstatuose, kad kiekvienas sąnarys turi atlikti iszpazīntį bent vieną kartą ant metų. Žinoma, isz to kn. Saurusaitiui ne mažnauda, — jis isz džiaugsmo nežino, ką daryt, matydamas, kaip tie vargszai žmonelės ant savo susirinkimų tāsosi, vieni kitus mėto isz draugystės už neatlikimą ausinės. Niekis būtų, kad tik iszpazīntį reikėtų atlikti, bet kad reikia moketi už „bilietą“ prie iszpazīnties po \$6,00 kunigui, už kuriuos tai pinigėlius kunigas namus perkasi — tai jau per daug. Szeszi dol. sunkiai reikia uždirbti, daugelis jų neturi, todėl negali gauti szvento „bilieto“ ir negali atlikti iszpazīnties, o czia draugystė savo sąnarius verczia neatbutinai, — kiteip sakant, neszti zokoninkui 6 dol. Dabar Kazimierinė draugystė turi apie 30 draugų, jaunų vyrų, kurie dėl augszciaus minėtų priežasczių neatliko iszpazīnties; tuos tad aklį k. S. tarnai spiriasi isz draugystės iszbraukti. Kaip tas pasibaigs — toliaus matysime.

Juozapinė draugystė, pildydama įstatus, patį kn. Saurusaitį — zokoninką — su visa jo szventenybe iszskyrė isz draugystės už neatbuvimą spaviedinės.

Bažnytinis.

Branford, Conn. Mustų miestelyje 10 birželio dieną buvo prakalbos. Pirmąją kalbą sakė kn. J. Zebris isz New Britain'o; iszguldęs lietuvių paėjimą ir giliają jų praeitį, kalbėtojas placziaus apsakė

Didžiųjų Kunigaikščių Gedimino ir Vytauto gadyne. Paskui minėjo apie persekiojimus, kuriuos mūsų broliai kenčia nuo rusiško caro Lietuvoje.

Antras iš eilės kalbėjo p. J. Tareila iš Waterbury'o; jis apgailystavo, jog lietuviai nesilaiko vienybėje, viens kitam stengiasi užkenkti, per ką mes toki silpni; peikė lietuvių sėbravimą su žydeliais, kurie iš mūsų rankos pralobsta, o paskui mums prisieina aniems tarnauti.

Paskui kalbėjo p. A. Kirki-lauckas, pasakodamas apie kankinimą mūsų brolių po caro valdžia už lietuviškus rasktus ir kitus tautiškus darbus.

Visos kalbos, kurių mes teip retai gauname išgirsti, klausytojams labai patiko ir padarė ant jų gražų įspūdį. Visiems kalbėtojams priguli nuo Branfordiečių širdinga padėkavonė, kurią žemiaus pasirasziesieji ir isztaria vardan Branford'o lietuvių.

Mes rengiamės sutverti vietinę Susiv. Liet. Amer. kuopą; jau surinkta \$3,55 nupirkimui reikalingų knygų.

Didelis džiaugsmas, kad ir Branford'o lietuviai pradeda busti iš sunkaus miego.

A. Ringis ir J. Giedraitis.

Naugatuck, Conn. Darbai čia einą labai gerai; tik atvykusiam iš kitur sunku darbas gauti. Szitose apielinkėse lietuviai gyvena gražiam sutikime; nėra čia partijų, kaip Pensylvanijoje, neiszgirsi jokių pravardziavimų: turbut, nėra čia kam piudyti ir tas partijas daryti. Tikrai negali atsidžiaugti iš tokio mūsų brolių pasiėlgimo.

Ozionyksztis Lietuviszkas klubas gražiai tarpsta: jis turi nusipirkęs szezis akus savo žemės ir pasistatęs savo salę, kur atliekami visoki susirinkimai ir baliai. Į klubą pareina visi lietuviszki laik-

raszcziai; nedėdieniais susirenka broliai pasiskaityti, — visi blaivus, visi mandagus ir žmoniszkai elgiasi.

Ant 17 gegužio čia buvo parkviestas lietuviszkas kunigas iszklausynui iszpažinties. Mat, Waterbury'o klebonas ima už tą ceremoniją \$6,00, o parkviestam reikėjo mokėti tik po \$1,00. Isz moterėlių kunigas užganėdintas, nes kuone visos atneszė jam savo nusidėjimus ir atleidimo dolerį. Bet ant vyrų kunigėlis rugojo, kad mažai ėjo iszpažintin, ir sakė, daugiau neatvažiuosias čia ganyti duszių.

J. Banis.

Brooklyn, N. Y. Katalikiszki kunigai perstato savę svieto akyse neklaidingais sargais krikščionystės ir labai szirsta, iszgirdę ką abejojant apie jų neklaidumą. Vienog, tankiai, pažvelgus iš szalies, iszrodo, kad kunigai savo darbais patys grianja tikėjimą.

Sztai viens atsitikimas isz paskutinių dienų, kurs tik negali buti pavadinatas rėmimu bažnyezios.

Tulas žmogelis — darbininkas, kurs priguli į parapiją, susilaukė kudikį. Papraszės į krikosztų tėvus savo szvogerį ir kitą kaimynką, nusiuntė pas Brooklyn'o kleboną, kn. V., idant pakrikosztytų. Pirmutinis kunigo klausymas buvo: „o į parapiją ar prigulit?“ Sztie atsakė, jog nepriguli, pridurę, kad kudikio tėvai yra parapijonai.

Tada kun. V. pasakė: „Jei-gu jus neprigulite prie parapijos, tai kam jums dar bažnyezios reikia? Szliupas jusų kunigas — eikite pas jį!“

Kudikio į krikosztą nepriėmė. Reikėjo kreiptis pas airiszką katalikiszką kunigą, kurs be jokių kliuczių pakrikosztijo kudikį. Kad ir tas nebutų priėmęs, tai kudikis butų likęs, priesz tėvų norą, be krikoszto. Paskui kun. V. tuos

tėvus butų garbinęs „bedieviais“.

Karvedys.

Forest City, Pa. Mūsų miestelyje ikisziol lietuviai miegojo; tik pora mėnesių atgal tarytum kas pradėjo juos budinti. Kaip žinoma, nuo kada S. L. A. skilo į dvi dalis, ir mūsų kuopa beveik visa pristojo prie S. R. Kat., vos tik 2 sąnariai likosi prie S. L. A. Bet laikui bėgant, sąnariai pradėjo atsimest nuo S. R. K., nežinia dėl kokios priezasties, nors nekurie iš jų gana darbavosi, net ir po stubas vaikszeziojo, norėdami duoklę surinkti jau nuo atsisakiusių sąnarių, bet veltu: daugumas sakė, kad jei prigulėsim, tai velyt prie anos, tai yra S. L. A. Tada, žinoma, agentai pradėjo niekinti tautiszką Susiv. ir jo sąnarius, vadindami „szliuptarniais, bedieviais“ ir tt. Su tokiu užpuolimu tik pakurstydavo prigulėt prie tautiszko Susiv. Taigi pora mėnesių atgal pradėjo mūsų kuopa S. L. A. augti, kas labai Rymo Kat. Sus. vadovams nepatinka; matydami, kad pravardziavimas szliuptarniais ir bedieviais nieko mūsų kuopai nekenkia, pradėjo mus masonais vadinti. Be to visoki agentai platino yvairius melus po karcziamas ir kitur; net kaltino tautiszką Susiv. už neiszmokėjimą posmertinės Maliszauckienei, kurios vyras 4 mėnesiai atgal buvo suvažinėtas; jie užsipuola ant nekurijų S. L. A. sąnarių, buk szitie raszė pas R. Kat. kasos globėją, kad tas nepasiraszytų ir nemokėtų posmertinės. Mat, ir čia mes kalti.

Bet juokingiausiu daigtu pasirodė atsitikimas 25 gegužio, ant szv. Jurgio draugystės susirinkimo: tie dvejetas karsztuolių užsispyrė mėtyt sąnarius iš draugystės; užsipuolė ant vieno, kad iszmest už tai, jog jis priguli prie S. L. A. Tada vienas iš sąnarių atsi-

stojų ir, pasipraszęs balso, pasakė: „tai asz, broliai, priguliu prie S. L. A., kurį jus melagingai vadinate bedieviszku. Žiurėkit, kokios didelės katalikiszkos draugystės po vardais szventųjų, kaip tai: Bostone, Mass., Waterbury, Conn. ir po visas Suv. Valstijas, kur tik kokia draugystė yra — beveik visos priguli. O dabar jus norite už tai mėtyt sąnarius iš draugystės! Asz mislyju, kad visų pareiga prigulėt ir tikiuosi, kad ir tu, ponai, neužilgo ateisi prisiraszyti“ (tarė į užpuoliką). Tada draugystės sąnariai pasijuokė ir pabaudė užpuldinėtus už toki begėdiszką įneszimą; net žadėjo juos paczius iszbraukti, kaipo ardytojus tvarkos. Garbė tiems broliams, kurie gina teisybę. Žinote, kad Forest City kuopa buvo keletas metų atgal gana apsti skaitliuje, bene viena iš didžiausių. Bet kad Susiv. smilko per 16 metų be jokios naudos, tai ir sąnariai pradėjo szalintis. Priežastį to skurdo parodė 16-tas seimas. Per vienerius metus pasirodė, kaip toli katra partija nuvažiavo. Taigi ir mes, matydami, kaip kitų vietų lietuviai puoszia Susiv. didelėmis kuopomis, nenusigąskim tų kelių rėksnių (su laiku ir jie susipras); nemislykim, kad tautiszkas mūsų Susivienyjimas atmeta tikėjimą, kaip nekurie laikraszcziai nurodo arba koki karsztuoliai mums perstato. Toliaus ir tie tamsunėliai susipras, o mes nepaliukim darbavęsi dėl labo Susivienyjimo, kuris su laiku atnesz didelę naudą mūsų tautai ir mums.

Mūsų kuopos N. 2 susirinkimai atsibuva pirmą nedėdienį kiekvieno mėnesio, 7 val. vakare, po num. 468 R R str. Tad praszome norinczius susirinkti ir įsiraszyti. Kviecziam ir merginas, kad ir jos neatsiliktų, nes žiurint į kitų miestų lietuvaiteš, musiszkės kur-kas

liko užpakalyje. Paskaitykit „Vienybė“ N 22, kaip Bostono mergelės gražiai papuosė 17-tą seimą Susiv. Garbėtoms lietuvaitėms!

*Neiszmestasis sv. Jurgio
Dr-tės sąnarys.*

Rusas apie lietuvius.

Dideliam rusizkam kasdieniniam laikraštyje, iszeinančiam Petropilėje, po vardu „*Novoje Vremia*“ (4-17 gegužio 1902 m., N 9397), patilpo ilgokas straipsnis „o *litovcach*“ (Apie lietuvius), raszytas p. V. *Moszkov'o*, sąnario ir sandarbininko Ciesoriszkos rusiszkos geographiszkos draugystės.

Iszguldyti tę dalykai mums, lietuviams, seniai žinomi ir aiszkiai suprantami. Vienog, norėtume supažindinti skaitanczią visuomenę su tuo rasztu dėl tų priežasczių: viena, jis raszytas tikro ruso ir dėlto į lietuvių pusę autorius per daug su savo simpatijomis linkti negali; antra, tą rasztą patalpino laikrasztis „*Novoje Vremia*“, visada prieszingas apdovanojimui kokios-nors tautos kad ir mažiausiu palengvinimu: tai yra svetimėdis krasztutinių rusofilų organas, kurs, vienog, turi nemažą įtekmę vieszuose reikaluose.

Abelnai, žingeidu yra paskaityti, kaip iszmintingės praszalietis žiuri į Lietuvos žmones ir krasztą. Kaip kur, žinoma, jis prasilenkia su tikra teisybe. Praleisime vietas, kurių svarba menkesnė.

P-as V. *Moszkov* pradeda savo rasztą sziteip:

„Raszancziams szitas eilutes atsitaikė pavieszėti per szių metų velykas Starapolėje (Marjampolėje), Suvalkų gub. Szitas miestas ant žemlapių užbrieztas beguljis Lenkijos rubežiuose, bet žiurint į jo gyventojus, jį reikia skaityti grynai lietuviszku. Lenkų

czia ir ankscziaus buvo tik mažutėlė dalis, o dabar, sustiprėjus rusiszkai įtekmėi, jų visai nebežim. Lenkiszka kalbamąją tarmę pažįsta tarp lietuviszkosios liaudies tik senukai, perėję 60 metų amžiaus. Siekus jaunumenę ir vidutinio amžiaus žmones — lenkiszkoji kalba jiems svetima, ne mažiau už totoriszką....

Starapolėje teko man susipažinti su lietuviais intelligentais ir pasižmonėti pas lietuvių-kaimiecius aplinkiniuose kaimuose.

Ukininkai mieliai rodė man visą savo ukę ir namus, pasakojo apie savo vargus ir bėdas ir vaiszino kuo tik isztesėdavo.

Kaip ir kiekvienoje provincijoje, czia yra vietiniai didelės svarbos klausymai, bendri visai szaliai, o dėlto užimantie jie visus ir kiekvieną, budami sopamąją cziabuvių vieta. Isz tokių klausymų eilės reikia pastatyti pryszakyj klausymą apie abėcėlą. Dalykas toks, jog nuo senų-senovės lietuviszkos kalba yra prisiėmus lotyniszkas literas, su kuriomis žmones teip apsirato, jog skaito jas neatskirtina savo kalbos dalimi. Tuotarpu szeszoje ar septintoje deszimtyje pereito szimtmeczio lotyniszkose literose tapo nužiurėtas viens isz pragumų negeistino lietuvių vienyjimosi su lenkais; tada nuspręsta buvo užvaduoti jas rusiszkomis. Dėlto prasidėjo persekiojimas lietuviszkų knygu, raszytų ir spaudintų lotyniszkomis literomis; tie persekiojimai nepasiliauja nė dabar. Kame iszdygo pirmutinė mislis teip padaryti, — tikrai neyra žinoma, bet lietuvių-intelligentai primeta tą užmanymą Hilferding'ui. Lietuviszki intelligentai perimti yra didele simpatija tam mokslincziui, kaipo žmogui, gerai pažinusiame lietuviszką kalbą, iszaiszkinusiame jos svarbą kitų Europos liežuvių eilėje ir daug truso paszventu-

siam jos apdirbimui; tacziaus, greta to, tie intelligentai priduria, kad Hilferding's padarė jiems daug bėdies be blogų norų, kurstomas vienatinio geismo — iszlaikyti lietuviszką kalbą visoj grynumoje, apsaugojus ją nuo lenkiszkos įtekmės, kuri anuos laikuos buvo dar gana stipri.

Daleidus, jog savo laiku tokie padavadyjimas buvo reikalingas ir net niszvengtinas, reikia pripažinti, kad sziadien jis yra persenėjęs ir dėlto virsta į blėdingą. Viskam žengiant Rusijoje pirmyn, lietuviai, kaipo pilna gyvumo tauta, linksi prie civilizacijos, troksztanti apszvietimo ir graibstanti jį, pripildo savo vaikais visas vietines valdzios mokslinczių. Bet tų mokslinczių per mažai, sulyginus su tuo dideliu reikalavimu mokslo, kurį atjauczia lietuviszkos liaudis. Be to dar ukininkai czia gyvena ne dideliuose sodziuose, kaip Rusijoje, bet mažomis viensėdijomis (kolonijomis) po vieną, dvi grinczias, iszdraikytas ant bais-didelių plotų. Szitasai dalykas yra priezastim to, jog kaimiecių vaikams ne visai pagabu lankyti kaimiszkas mokslinczias paprasto musų (rusiszko) typo. Daug pagabesnės butų teip vadinamos keliamosios ar kraustomosios mokslinczios, kurias musų literatura nuo seniai jau siulo įvesti. Bet jų nėra, ir todėl daugumui lietuvių-sodiecių parsieina kakintis mokiniu vaikų prastu naminiu budu tokį mokinimą atlieka isz lietuviszkų maldaknygių, raszytų lotyniszkomis literomis. Tokiu budu, mokėjimas skaityti ir be mokslinczių tarp lietuvių dideliai iszplatintas. Bet pramokęs lietuviszko raszto nori, apart maldaknygės, perskaityti dar ką-nors, o to neatranda. Svetas Lietuvoje rusiszkos kalbos nepažįsta, nė nesupranta. Lietuviszkos knygos, iszleistos se-

niaus su lotyniszkoms literoms, isz-naujo nespauzinamos, o senosios dabar labai retai užeinamos. Knygu, raszytų rusiszkomis literomis, iszleista ne daug ir jos teipgi seniai pasklydo (? Red.) po žmones, o atkartotinai jas perspaudinti nieks nenori. Ką gi, esant tokioms sąlygoms, liekti skaityti žmonių bažmai, isztroszkusiai skaitymo ir apszvietimo? Ir sztai tiems žmonėms siulosi į rankas užrubežinė lietuviszkosji spauda, didelė kurios apstybė pasirodo greta, Prusijoje. Kontrabanda pargabena daug uždraustų lietuviszkų knygu, kurių skaitliuje, kaip teisingai rugoja geros mislies lietuviai-intelligentai, pasitaiko daugybė visokių sziukszių, platinanczių liaudyje visai negeistinas politiszkas ir nemoraliszkas idejas. Vietinės valdzios su visu karszcziu kovoja priesz tą blogą, bet jos nieko neįstengia padaryti tę, kur dalykas užgauna ne pavienius žmones, bet visą liaudį. Isz czia tankiai kyla žmonių susikirtimai su vietinėmis valdziomis, kurie nuolat ir be jokio reikalo nepaliauja erzinę svieta.

— Kuo mes prasikaltome priesz vyriausybę? — klausė manęs tulas turtingas ukininkas-lietuvius. — Duokles mes gražiai užmokam, visas priderystes atliekame, kaip priguli; kilus lenkų maisztams, mes nesikiszom į sumiszimus ir visada buvome isztikimi musų vieszpacziui. Tuotarpu valdzios akyse mes pasirodome arsziausi už visas tautas, arszesni už lenkus, arszesni už vokiecius, žydus, latvius ir estus. Visos tos tautos turi savo abėcėlą, savo knygas. O nuo musų tas atimta. Ir už ką? Kokia musų kaltė? Sztai, sakysim, man, kaipo geram krikszczioniui, reikia žinoti, kada pripuola kokia szventė ir badavimo dienos, — man reikia kalendoriaus. Rusiszkas kalendorius mums netin-

ka: viena, jis sudėtas pagal senąjį metų skaitlių, o antra, tę pravoslavų šventės, o ne katalikizkos. Buvau nusipirkęs lenkiską kalendorių, bet kas iš to? — jis man nesuprantamas. Ir štai sėdim mes ir nerimaudami laukiam, ar neateis pas mus žmogus su maiszu (tai yra, slaptai parduvinėjantis uždraustas knygas) — taip užbaigė savo kalbą tas ukininkas.

Prie to visko prisideda dar tikėjimiskai lietuvių pažvilgiai. Jie, paveisdan, netiki, kad būtų tikros maldos knygoje, spaudintoje rusiskomis literomis; jie mislyja, kad tokios maldaknygės paraszytos kito tikėjimo žmonių ir stacziai laiko už nusidėjimą melstis iš tokių knygų.

Paczios vietinės valdžios netiki į naudą persekiojimo lotyniskos abėcėlos, o tuli valdininkai, kaip štai buvęs Kaune gubernatorium A. P. Rogovicz, darė perstatymus į ministeriją, kad tą persekiojimą panaikintų. Vienog, ir iksziol tas persekiojimas toliaus varomas. Lietuviai laukia tos pagaidautos atmainos, kaip žydai Mesijos, tiki ją jau arti esant, ir pirmas klausymas, kuriuo pradeda, susitikę, kalba, yra: „ar ne girdėt ko naujo apie abėcėlą?“ Ypatingai daug vilties žmonės deda ant kiekvienų Naujų Metų, tikėdamiesi sulauksią tą dieną, ko geidžia. (Bus pabaiga).

Psykologija.

(Žiūr. 24 num.)

Nežengiant be perstolio pirmyn, negalima nė sutaupyti (sukrauti) etiszku pajiegu. O jei tą padarome, jei išsilaviname ir priprantame prie jų — tai yra darbsztumo laimikis. Tikra praktiszka proga yra aszis, kur stovi svarstyklė, per kurią moraliszkoji valia gali sutvirtėt ir iszkilti į augsztį.

Žmogus be tvirto pamato atsišpyrimui niekad os neužkops augszcziaus tuszczių mosavimų laipto”.

Galiop, bandymo fakultetą gaivinkime, vienval naudodami. Atlikimas geidaujimų siekių neturi persitraukti. Reikia pasiszventimo vis užtvirtint laimėtą pasisekimą dar pasekmingesniais darbais, ir taip tolyn, pakol kilcziausi principai mumyse nedildomai įsiskiepjs, pagal gamtiszkus paproczio įstatymus.

Atyda.

Žingeidžios knygos turinys mus taip užima, kad apie viską užmirsztame, negirdime nė valandas muszant, nė gatvių bildėsio, nė ratų barszkėjimo, nė praeivių dundėsio; nejauti, kad kambarys atvėsta, nė kad laikas skubiai lekia. Kedė, kuri iš karto rodėsi nesmagi, kieta, — dabar smagesnė už smagiausią, minkszcziausią sėdynę; žiburys, kuris iš karto, rodos, vos spyksojo, dabar szviesus ir, rodos, negalima buti geresniam; menkas kambarelis, kuriame sėdime, rodos puikiu rumu esąs. Kokia tam priežastis? Ant knygos esi sudėjęs visą atyda, taip kad kitiems pajautimams jau neliuko atminties.

Carpenter pasakoja apie garsingąjį matematiką Gauss, kuris, gilaus įsimislyjimo valandoje, tapo pakviestas pas sunkiai serganczią savo moteriszkę. Rodos, girdėjo, tacziaus ar nesuprato, ar gal staiga pamirso, bet nenuėjo; nesulaukus, vėl ateina jam praneszti, kad jo pati esanti visai silpna ir praszo jo pributi. Atsiliepė: „tuoj ateisiu!“ Bet vėl įsigilinęs į mislis, suvis pamirso duotą prizadą, be abejonės, aiszkiei nejausdamas nė klausymo, nė atsakymo svarbos, kadangi trecziu kartu kvieciziant ir tarnui tvirtinant, kad pati mirszta, ir kad jeigu greitai neis, tai ras mirusią,

kilstelia akis ir ramiai atsako: „pasakyk, kad lukteltų, kol ateisiu”. Gal visada papratęs buvo tokiu budu atsipraszyti, kada jo pati reikalaudavo.

Visi mūsų patėmyjimai pasiremia ant atydos, kuri yra pamatu visų mūsų protiszku užsiėmimų.

Taigi, kada visokis proto tobulumas kyla iš protiszko darbo, o kad protiszkas darbas reikalauja atydos, galima suprasti artymystę tikro protiszko augimo su atydos pajiega. Laisvą atyda, kurią vadiname „koncentracija”, turime pastatyti už pamatą visų svarbių tėmyjimų, iszgvildentų protiszku paveikslų, apsvarstymo, pajautimo ir kitų protavimo darbų. Juo daugiau atydos duosime kokiam sujungtiniam įspudziui, tuo aiszkesnis jis mums bus; ir jeigu nekurie įspudziai nepaliko pilnos veikmės ant mūsų proto, tai vien dėl to, kad neatkreipiame ant jų pilnos atydos.

Žinome, kad visoki protiszka darbą galima atlikti, pridėtant daug arba mažai energijos; tacziaus ir tai reikia atsiminti, kad pagal gausumą pridėtos energijos, tiek ir proto tobulumo arba iszminties apturime.

Žodis „atyda” tą pat reiszkia, ką „įtempimas”; jis yra prieszingas proto pasidavimui, taip sakant, letargą arba miegą: atyda budina protą.

Sakoma, kad vaikai be atydos mokinasi; tiesa, jiems visiems tą patį iszgulдай, bet vieni, rodos, klausydami negirdi, nesupranta, susnudę; kiti staiga, gyvai priima kas pasakyta. Taigi vieni suvis atydos neatkreipia ant iszguldyimo, o kiti visą atyda atkreipia ir supranta. Tik tada tokią protiszka sunkenybę galima praszalinti, kada pritaikysime užimti protą kokiais pakurstymais.

Kad ne atyda, butume panaszus augmenims, butume lyg gimusio kudikio padėjime, taigi letargo apsvaigime; neturėtume supratimo, nė jausmų, nė kalbos, nesivaldytume, — veik taip butume, kaip kad buna marių varlės aklose savo dėžėse.

Atyda pirmiausiai isztobulina ir atskiria kiekvieną mūsų pajautimą nuo visų kitų; isztobulina atmintį ir tvirtumą samprotavimo pajiegose.

Jeigu kelsime sunkias nasztas, norėdami atspėti, kuri iš jų sunkesnė, tai turime visą atyda ant to atkreipti, kadangi ne taip teisingai atspėsime, jeigu klausysime, ką kas kalba, o kartu bandysime tėmyti sunkumą.

Jeigu ant smuikos du balsai skiriasi tik truputį ilgesniu perstoliu, tai atydziai klausant, patėmysime; jeigu ne, tai suvis nepatėmysime; štai, norint patirti audimo tankumą arba popieros storumą ir gėrumą vien dalytėjimu, reikia visą atyda ant to atkreipti. Atyda padidina protavimo pajiegą ir daigtai, atydziai tėmyti, esti aiszkesni ir gyvesni. Ir taip yra, kad tobulinasi pasirinkimo arba iszskirstymo pajiega per atyda.

Kokiu budu nekurie pažįsta trukį iš jo szvilpynės? Kaip gali prekejas atspėti gyvulių svarumą? Per tai, kad vienas atydziai klauso trukių szvilpynių, o pas antrąjį pirklystės pasekmė ant atspėjimo remiasi, taigi pripranta visą atyda atkreipti ir atspėja. Kaip mūsų pajautimai tampa aiszkesni per dabojimą, taip ir kiti mūsų protiszki užsiėmimai per nuolatinį vartojimą tampa tobulesni.

Dar bus.

Dr. J. T. Želvienė.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

S. Boston, Mass. Kaip buvo garsinta num. „Vien.“ 5 ir 20 kas link 12 kuopos T. M. D. S. Bostono leidžiamų vargonų ir laikrodėlio, jų traukimas buvo paskirtas ant 4 Liepos, bet dabar dėl daugelio darbų ir išskilmingo rengimo XVII seimo, nebuvo laiko pradėti tuo užsiimti; teipogi matyt buvo, jog ir kituos miestuos negali teip greitai parduoti. Dėlto mūsų kuopos vyriausybė nutarė pailginti laiką pardavimui tikietų: dabar malonės visi prisiūsti nuplėsztus galukus iki 25 rugpiucio, o traukimas atsibus 1 rugsėjo. Taigi dar kartą praszome kuopų, kad kiek galėdamos pasirupintų parduoti tuos tikietus. O mes, Bostoniečiai, iš savo pusės dirbsim, kiek galėdami, idant nors keliais doleriais suszelptumėme tą garbią mūsų organizaciją. Mūsų geismu yra, idant ateityje galima būtų išleisti nors kiek daugiau knyguczių, nes dabar iš tikro iszeina suvis mažas jų skaitlius. Virszin. *K. M. Luben*, Raszt. *J. Raulynaitis*.

Westville, Ill. Tėvynės Mylėtojų kuopa laikė susirinkimą 13-tą balandžio, ant kurio buvo svarstyta apie loszimą laikrodėlio, kurį tautietis J. Uždavinis paaukavo. Buvo skirtas laikas keletą kartų, bet ne labai buvo atsakantis laikas ir visokių kliuczių turėjom, per ka nusitęsė toliaus; ir dabar liko dar atidėta ant vėlesnio laiko.

Tėvynės Mylėtojų draugai pradėjo mokintis teatraliszkių perstatymų. Dieve duok, kad nors sykį Westvilles lietuviai susilauktų pamatyti ant scenos nors lengvesnį dramatiszką veikalą. Rasi, tada lietuvių dvasia pakiltų prie tautiszkių reikalų.

Ant susirinkimo pinigų užmokėta tik 90 cent., kurie kasieriui nusiūsti. Liepos mė-

Kunigija ir svietiska valdzia

(Margi piešiniai).

Sutaisė ir apgarsino

P. Medekša.

(Tasa.)

jo vieno siekiai ir mislys. Tokių pat pažiurų ir tie, kurie platina tą knygele, kurie ją apgina.

Kunigų laikraščiais mūsų rašliavoju yra „Tėvynės Sargas“ ir „Žinyčia“: tą atrasime tas pačias mislis, ką ir „Pamoksle“.

„Tėvynės Sargas“ pagyrė tą knygutę ir patarė skaityti. Teipo-gi „T. S.“ išleistame kalendoriuje 1901 metams randame apie „paskutinį pamokslą“ pasakyta: „Aiškiausiai perstato mūsų tikybos neprietelius, jų siekius ir kaip gintis. Autorius tik lenkus perdaug išgyrė be reikalo, už ką kiti nė kito ko skaityti nebenori. Ale tai neišmintinga: viena silpna pusė nepagadina veikalo“.¹⁾

Pagyrė tą knygutę ir žandaras Vonsiackis vienam Liepojaus kaliniui už lietuvių ant tardymo. Rado, jog išmetus kelias vietas apie cerkves, būtų labai gera knyga.

Kaip matome, „Paskutiniame pamoksle“ yra nurodyta visa kunigų programa.

Čia paimsiu keletą nedidelių ištraukų, kad neužimtų daug vietos, o „Žinyčia“ ir „Tėvynės Sargui“ nedarytų daug garbės.

„(Lietuviai) savo prisirišimą prie valdzios ir prie Rosijos parodė maišto laike netik tuomi, kad nėjo į maištą, bet ir tuomi, kad jie patys siekėsi, kiek įmanydami, išnaikinti maištą“.²⁾ „Valdzia-tėvas. Jei jis mato, kad vaikas neklauso, tai gali ir per skaudžiai užkirsti... kalną vaiką“.³⁾ „Jie (lietuviai) netikėjo, kad tas (persekiuojimas) dėtų pagal augščiausios valdzios noro... Žmonės mūsų kampo, lietuviai, baudžiavai išdilus, tapo tokiais pat ištikimais padonais Imperatoriaus ir Rosijos, kaip ir žmonės giliausios Rosijos. Kaip tų gludumoje, širdyje Rosijos, teip ir Lietuvoje, tapo vardas Imperatoriaus šventas; jo noras—prisakymu.... Muravjovo draskomas svietas Lietuvoje viena tvirtino: „Valdzia nežino, ką daro jos pasiuntiniai“.— Prieš maištą mūsų svietas buvo gana palinkęs prie valdzios ir Rosijos. Po išdildymo baudžiavos, jis tapo atsidavusiu valdziai ir Rosijai teip, kaip kiekvienas svietas grynai rusiškos šalies“. „Kame užpelnas Muravjovo? Ar jis padidino žemes Rosijos? — Ne! Ar jis pakėlė augštyn vardą Rosijos? Ar jis sutvirtino ją? Ar jis įkvėpė meilę Rosijos rubežinei Rosi-

1) Kalendorius 1901 m., p. 69.

2) „Žinyčia“ 1900 m. N 1. „Neužpelnyti Muravjovo liaurai“, p. 104.

3) „Žinyčia“ N 1, p. 107.

jai“?⁴⁾

Matėme, jog kunigai pripažįsta, kad caras ir žandarai giminiuojasi su Dievu; jo žodžiai šventi, kaip Dievo prisakymai; valdzia yra tėvu, mylinčiu savo vaikus, ar nežinančiu, kad mus skriaudžia. Apie caro giminybę su Dievu nėra ko daug kalbėti: kiek buvo kelta revoliucijų ir sumišimų prieš karalius, bet nematėme, kad Dievas regimai užstotų anuos. — Kad valdzia nėra tėvu, tą mes aiškiai ir tikrai žinome, kartkartėmis datyrėm ant savo sprando: kas mums spaudoš neduoda? kas pasirašo po sprendimais ant įkliuvusių į žandarų nagus lietuvių? — Caras. Paaiškinimui pasakysiu seną pasakėlę, kuri man į galvą atėjo.

Kitą kartą buvo žmogus, labai turtingas ir baisiai šykštus; pavargėliams niekados nieko neduodavo. Užsinorėjo ir jis pragarsėti dosliu ir širdingu; todėl apskelbė po visą miestą, jog jis kas subatą maitysias visus atėjusius pavargėlius ir elgėtas. Ateina subata, tasai žmogus liepia atkelti visus vartus, atdaryti visas duris ir paleisti gaują pikty šunų. Pavargėliai ateina ir nudžiugę mato atdarytas duris, nori įeiti, o čia pradėjo draskyti šunes; jie džiaugiasi nuo šunų ištrukę, nors nieko negavę. Grįždami sako: „ponas geras, tik jo šunes blogi“. — Yra ir kita pasakutė. Tulas ponas turėjo kudroje karosų; užsinorėjo jis lydekų ir liepė įleisti lydekų į karosų kudrą. Tarnas sako: „ponuti, ką dirbi? lydekos išnaikys visus karosus“. O ponas atsako: „kas tav sakė, jog aš mėgetu karosus?“

Iš to, kas jau buvo rašyta, matyti, kad kunigai priguli prie taikiųjų partijos, šalinasi nuo nenuoramų, kurie sako, kad nuo valdzios nėra ko laukti, nes ji pati nieko neduos, tik dar tyko, kaip mus nuvarginti. Kunigija ir visa taikiųjų partija nenori atsiskyrimo Lietuvos nuo Maskolijos,²⁾ nori dar užmiršti „Lietuvos“ vardą ir jau ją vadina, anot maskolių budo „rubežine Rosija“.³⁾ Ji sako, jog mes negalime ir neturime tiesos pakelti šventvagišką ranką prieš carą ir jo tarnus (paveisdan — uriadninką arba žemskį), nes jie Dievo duoti; negalime teipo-gi užsitikėti ant savo spēkų, nes esame per silpni; „mes galime užsitikėti ant Dievo, ant jo valios. — Dievo valia! Gal mes dar pražysime, gal ir šita verguvė išnyks, o mes liksime“.⁴⁾ Kunigija su caru turi savotišką Dievą — ne tokį, kaip kiti krikščionys. Jų Dievas daleidžia spausti nekaltus, apgina žmogžudžius ir kraugerius. Bet ne toks tikrųjų krikščionių Dievas: Jis apgina prispaustus, padeda silpnam, priduoja pavargusiam sveikatos, eina prieš neteisybę... Ne

1) „Žinyčia“ N 1, pp. 107-108.

2) „T. S.“ NN 11 ir 12, 1900 m.

3) „Žinyčia“ N 1, p. 108.

4) „Žinyčia“, N. 1.

be reikalo Kristus sako: „Ateikite pas manę visi nuliudusieji ir pavargėliai, o aš jus suramysiu“. Todėl, neveisdint į kunigų ir žandarų persekiojimus, mes turime kovoti ir nuveiksime: matyt, esame galingi ir pavojingi, kad vyriausybė kreipiasi prie kunigų, o tie uždengia savę ir valdžią visagalinčiu Dievu ir Juo mus gąsdina, lygiai kaip žmogus, baimės pilnas, šaukia: „nelįsk, šausiu!“ — o rankoj nieko neturi. Nesibijokite, Dievas nepriguli nuo kunigų ir valdžios ir Jam dėl anų nėra reikalo veidmainiauti ir padėti skriaudikams, kaip anie daro.

Taikiųjų partija, t. y. kunigija ir ponija, sako, jog mes, kovodami, nieko negausime, tik maldaudami caro, ant kelių atsiklaupę, ką norint įgysime. Kiek sykių maldavome, o ar gavome nors ką? Spaudos maldavom jau nuo 1883 m., o dar per 18 metų nieko nesulaukėme, o jeigu duos, tai dėlto, kad pamatys, jog nieko su mumis padaryti negali. Tegul kunigija meldžiasi už carą — didį, galingą ir biauų: nuo to mums nėra šilta, nėra šalta!

Kunigija teip sako ir daro, kad nori tarnauti valdžiai, nori tapti jos tarnu ir pagelbintinku, nes abidvi remiasi ant skriaudimo, o kį lant pasipriešinimui, reikia abiem valdžiom vienyti. Todėl kunigija eina į talką valdžiai ir, lyginai kaip žandarai, šnipinėja ir praneša jiems. Daug tokių daigtų rasime „Tėvynės Sarge“.¹⁾ Rasime tą norus, kad valdžia vieną ar kitą „bedievi“ (o yra žinoma nuo „žemaičių kunigo“, jog prieš valdžią eina vieni bedieviai) sugrobtų ir Siberijoje prie sunkių darbų prirakintų; kitur džiaugiasi, kad jau žandarai sugriebė bedievi; kur kitur pagiria tuos kunigus, kurie, pirm negu atėjo policija, nudraskė išlipintus atsišaukimus ir tokiu budu uzvadavo savo bičiulę-policiją ir t.t. Dabar aišku, kad kunigija, popiežija į vieną dudą pučia su karaliais ir policija; matėme, kad tas buvo kur kitur, tas pats ir pas mus — ar imsime lenkų kunigus ar lietuvius. Aš nesakau, kad visi kunigai toki. Žinau, kad yra nepatinkančių abiem valdžiom; yra tokių kunigų, kurie eina prieš anas dvi. Pavysdžiui galiu nurodyti ir lenkmečius kun. Mockų (Mackevyčią)²⁾, Jackevyčią³⁾ ir daugybę kitų. Jie buvo abiejų valdžių iškeikti, ir caro ir popiežiaus, bet koks doras žmogus galėtų papekti už tai, kad jie kovojo už laisvę,ėjo prieš prispaudėjus? Ir daug kitų turime valdžios ir kunigų persekiojamų bedievių.

Mes negalime prisidėti prie taikiųjų, mes esame nenuoramos, mūsų keliai skiriasi nuo

1) Žiurek „T. S.“ 1900 m. N 1, 8, 11, 1901 m. N 1.

2) Vilniaus vyskupystėj, Muravjovo tapo nužudytas.

3) Jackevyčia, Žemaičių vyskupystės, nuo Vaškų išspruko svetur.

anų: mes eisime savo keliu, kovodami prieš valdžią-prispaudėją ir jų tarnus-kunigus.

Tas viskas jau buvo parašyta, kada pakliuvo man į rankas dar truputis medegos.

„Tėvynės Sarge“ 1900 m. N 12 (pusl. 4) randame: „Politišką Lietuvos neprigulmystę skaiotme už tuščią svajonę ir prieš aną, išreikštą neva Lietuviškos Social-demokratiškos partijos išleidžiamose knygelėse, atvirai protestuojame.“¹⁾ „Sargiečiai“, o su jais visa konservatyviška lyg kaulų smagenų Lietuva, pripažįsta Rosijos Ciesorių už tikrą savo valdoną; nuo Rosijos nesirupina skirtis, tik reikalauja ir reikalauja guodojimo mūsų tautystės ir katalikystės; jei pykstame ant valdžios ir protestavoti šiundžiame, tai ne dėlto, kad valdžia yra „ruska“, bet, kad mus skriudžia susiaurindama mūsų tiesas dėlto, kad mes „ne ruskiai“. Ne per revoliuciją, ne per maištus, ne per atsidavimą Rosijos neprieteliams, bet per atvirą, akis į akį reikalavimą ir mums teisybės tarnavome ir tarnausime Lietuvai. Ant kalavijo ir šaudyklės nepadedame vilties, kad ir visi Rosijos svetimtaičiai, ginklus iškelę, šauktų: Lietuviai, su mumis! Ne ginklais, bet dvasia, gyvumu svetimtaičiai darodys Rosijai, jog tuščias darbas išnerti juos visus iš kailio; jog daug sveikiaus bus duoti leisti laisvę sunaudavimo prigimtų širdies ir proto turtų. Tai jau nesykį išreiškėme. „Sargiečiai“ protestuoja ir prieš socialistiškas svajones — išmesti, kaipo supuvusius, visus senus bendrijos pamatus, idant paskui galėtų atsistoti ant naujų... bet ant kokių, jie patys dar nežino“.....²⁾

Tokias tai mislis apie mūsų ateitį ir mūsų jieskiniu išreiškė „Tėvynės Sargas“ ir „Žinyčia“, kurie išeina Prusuose, o platinasi Lietuvoj, maskolių pavergtoji ir spaudžiamoje. Vienog, tas pačias mislis išreiškia ir kunigų laikraščiai Amerikoje.

Teip, „Žvaigždėje“ 1901m. (num. 37) skaitome: „... Rėdystės laikraszczių... turi tēmyti ant labjusiai atsizimėjanczių straipsnių ir užtikia ką-nors per daug excentriszko, pervesti į angliszkių kalbą, paduoti į angliszkius didelius ir daugiausiai skaitomus laikraszczius, su paminėjimu, isz kur iszimti ir keno paraszyti, o jų kopijas suteikti valdžiai policijos. Nebus tai jokia denunciacija, tik tai iszrodymas priesz amerikoniszką visuomenę mierių uzslėptos piktadarystės ir locnas apsisaugojimas. Su įtalpom bedieviszkų prakalbų reikia tą patį daryti“... „Tokius, kurie budami draskancziais vilkais prisidengia avies kailiu, kurie atvirai neiszsiduoda, bet paslapta anarchistszkus nuodus platina, darodžius faktais jų blėdingumą,

1) „Tėvynės Sargo“ paties stambiai pabraukta.

2) „Tėvynės Sargas“ 1900 m., N 12, p. 4.

(Toliaus bus).

nesyį bus daugiau surinkta.

Kuopos Rasztininkas.

Kasos stovis.

Į p l a u k i m a i :

Nuo mėnesio balandžio liko kasoje \$373,96
Pittsburg, Pa. kuopa įmokėjo 11,20
V. Ramanauckas, Minersville, Pa., už Raulynaiczio tikietus 3,15
P. Antanaitis, New Britain, Conn. už Raulynaiczio tikietus 4,50
Chicago, Ill. kuopa įmokėj -60
\$393,41

I s z m o k ė j i m a i :

Sukolektavojimas New Britain kuopos check'io 10
Laiszkams markės 12

Lieka kasoje \$393,19

A. Olszevskis.

Parodos Albumas.

Pagal „Vienybės“ 22 num., kuriame tilpo pagarsinimas mūsų nutarimo, kad iszdalinti 1000 egzempliorių Parodos Albumo po vieną ant atminties aukavusiems pinigais ant Parodos reikalų, jei aukavusieji apmokės kasztus nusiuntimo per pacztą. Aukavusieji dėl patikrinimo turi priduoti žinią, kuriame numeryje ir kokio laikraszczių jų pravardės su aukomis tapo pagarsintos.

Tai gi aukautojai, norintieji gauti Parodos Albumą, teiksis prisiųsti po 6 ct. (szszis centus) ant kasztų prisiuntimo, ir kiekvienas turi paduoti pilną savo adresą, idant stacziai nusiųstumėm aukautojui. Draugystės skaitosi teip-gi tik už vieną ypatą.

Siuntinėjimo laiką paskiria-me iki 1 Spalnio szzių metų.

Raszyti reikia į „Vienybės Lietuvninkų“ redakciją ant szzito adreso:

J. J. Pauksztis,

224 E. Main str.

Plymouth, Pa.

Liet. Parodos Komitetas:

Kn. J. Žilinskis, prez.

P. Mikolainis, raszt.

Antras metinis Piknikas!

Lietuvos Sunų Draugystės, Brooklyn, N. Y., atsibus sabatoje, 5 d. Liepos 1902 m., Ridgewood Parke, L. I. Tiketas 25 centai. Pradžia 2 val. po pietų. Ant to puikaus pasilinksminimo pribus Teatraliszka ir giedorių draugystė Simano Daukanto; giedos sutaikytais 4 balsais dainas, kaip tai: „Lietuva tėvynė mūsų“ Dr. Kudirkos „Rytoj jau namie ne busiu“ ir t.t. giedoriai bažnytinio choro. Lietuvos muzika prof. Gudo.

Nuo Broadway, Grand ir Houston ferry daveža karai: Bushwick Union ave. ir Myrtle ave. Teip-gi Elevatoris nuo Broadway ferro daveža.

Szirdingai visus lietuvius ir lietuvaites užpraszo,

Komitetas.

Gaus nagrados \$10

kas užrodys vagį Juozą Skirskį jis kartais vadinas ir Juozas Kaspar, Suvalkų gubernijos. Izsveisdo jojo yra maža auguma apie 4 pėdų, usai pakirpti, gelsvi plaukai, virszugalvis iki kaktai plikas, melynos akys. Kalba lietuviszka, lenkiszka, vokiszka ir angliszka. Pavogė 10 d. June ryte 4 laikrodėlius, du auksinius vertės 80 dol. du sidabrinus vertės 22 dol. ir lenciugėlį padirbtą iz-moteriszku plaukų kas patėmitų minėtą vagį, meldžiu duote žinią ant adreso:

Jos Szuipis
Bx 93 Baggaley, Pa.

Reikalinga mergina arba naszlė namų darbai, kuri nu-mano namų linobą ir moka rusiszka susikalbėti.

Rev. M. Volcay,
20 Turner str.
Plymouth, Pa.

Susirinkimai.

Union City, Conn. Susiv. L. A. 20 kuopa užsaulkia susirinkimą ant 29 birželio, 1:30 val. popiet, Lietuvi-zkoje sve-tainėje.

Kviečiame sąnarius neap-lenkti to susirinkimo, atsine-szant bertaininę mokestį.

Broliai ir sesers, neprigu-lintieji prie Susivien., teiks is-maloningai atsilankyti, idant is-zgirsti apie tautiszkus reika-lus.

Komitetas.

Pajieszkėjimai.

Pajieszkau savo draugo Jur-gio Helemo, kuris jau 3 metai kaip Amerikoje; paeina iz-Plokszczių par., Naumieszcziopav., Suvalkų gub. Pats, arkas isz tautiecių teiks pra-neszti apie jį.

K. Vaivoda,
57 Monteith str.
Brooklyn, N. Y.

Praneszimas.

Garbingiems savo priete-liams, ir visiems, praneszka-d po N. 81 Grand str. Brooklyn, N. Y. atidariau naują offisą bankos ir keleivių reikaluose, kur visi reikalai taps lygiai atliekami ir gerai, kaip ir se-noje vietoje, New York'e po N. 40 Canal str.

Pardavimas laivakorezių, persiuntimas pinigų, pardavi-mas tikietų ant visų gelzkelių linijų ir į kiekvieną miestą Amerikoje, iszmainymas viso-kių pinigų ir priėmimas pini-gų bankon, atlieka kasdiena nuo 9 val. ryto iki 9 val. va-kare. Nedėldieniais nuo 9 iki 2 val. po pietų.

Max Kobre
81 Grand str. Brooklyn, N. Y.
ir 40 Canal str. New York.

Gražus pasiskaitymas!

Yra iszėjus atskrytomis knygutėmis Marijos Radzevy-cziutės apysaka „Žemių dul-

kės“ su tos garsingos rasztuin-kės paveikslu. Velyjam savo skaitytojams apsipažinti su ta-ja apysaka, kuri perstato žmo-nių gyvenimą ir tauti-zką pa-budimą Lietuvoje. Gaunama „Vienybės“ iszleistuvėje už 50 centų. Skaitymo yra 226 pu-slapijai.

Lietuviu užeiga

Geriausia užeiga dėl lietu-vių isz viso miesto pas J. P. Gramą. Užlaiko visokius gė-rymus: Vyną, szaltą Alų, vi-sokią arielką ir pirmos klesos Cigarus. Apart to duoda kiek-vienam prieteliszką rodą.

Nepamirskite vietos
J. P. Gramas,
175 N. Main st. Pittston, Pa.

Siuntejei!

sviesto, sūrio, kiauszių ir kitų tavo-ru, bus linksmi iszgirsti apie naują freight ūjima Lackawannos gelezinke-lio ant szii metų, specialiszka einan-tis greitai į New Yorką, Newarką ir t.t. kurs sutinka patarnavimą dėl siun-tėjų ir gantojų.

Karai su ledais isz East Owego, siekenti tą miestą Syracuse, Utica division to Scranton, Newark ir Pier 41, New York City.

Szitas ūjimas prasidėjo 22 May ir eina kas utarnikas ir ketvergas k žną nedėlę, ateinantis į rytinius miestus seredos pėtnyeczios rytais.

Specialiszkas laikas paskirtas, dėl siuntinėjimo ir koznas agentas pri-duos reikalaujantiems visas infor-macijas.

Naujausios knygos.

Spėka ir Medega arba principai prigimtinio surėlymo visatos. Pa-raszė L. Buechneris. Lietuvoszkai vertė Dr. J. Szliupas. - 1.50
Dratai apdaryta - 2.00

Nebepirmas paveikslėlis iz mok-sleivių gyvenimo - 5
Atminimai už motinos dušią - 5

Velnias spastuose. Dramatizskas paveikslėlis isz 3 veikmių, labai tin-kantis teatrui, nes parodo kaip žydas szpukuodamas vogė ir kaip jį paga-vo - 10

Paveikslai isz lietuvių gyvenimo. Paraszė Zemsitė, kaip Petras nelai-mingai gyveno su Marcele apsivedęs, kuri mylėjo Praniuką. - 10

Kaip apsireiszkia gyvestis žmogaus kune su 35 paveikslais - 15

„Ne gada“, arba Baisus Sapnas. Paraszė Z. - 5 ct.

Grabnyecių žvakė. Flamanų tau-tiszka pasaka. Vertė J. B. - 10 ct.

Vardan Teisybės. Kalba W. Lieb-kne hto. - 10 ct.

Wacław Szujski i Z. Polska kul-tura na Litwie - 5 ct.

Smertis. Daktaro pasakojimas. Paraszė Szventmikiš. Pusalpių 32.

Daugumas ras toje knygoje, ko ne-sitikejo. Prekė - 10 c.

Dvasiszki apdumojimai arba medi-tacijos. Kas mėgsta dvasiszkus skai-tymus — turės ka pasiskaityt ant ilgo laiko, laksztų 571. Prekė - 85 c.

Pasikalbėjimai apie dangų ir žemę. Naudingas ir akyvas skaity-mas. Knygutė tinka siust ir į tėvy-nę per cenzura, į usl 81, prekė 25c

Lietuviszka Gramatika, raszyto-jams ir skaitytojams vadovėlis. 40c.

Lietuviszka Chrestomatija, isz-leista p. E. Volterio. - 1.40

Juszkos žodynas - 2,00

Geologija, (su paveikslais) para-szyta A. Geikie - 30c.

Iz kur atsirado mūsų naminiai

gyvuliai ir auginami augmenys? 20c.

Kaip gyvena augmenys (su pa-veikslais) - 35c.

Biologija arba mokslas apie gyvus daigtus (su paveikslais) - 40c.

Mūsų dielės (szundaktariai, szun-dvokaciai, svetimtauceziai, ponai, ka-riauna ir kunigai) - 10c.

Parsidavimas ir pelnas (kaip vienas Lietuvos isz Did. Lietuvos parsidave vokiecziams, kurie jį paskui iszvarė isz savo szalies) - 10c.

Baudžiava Lietuvoje - 15c.

Darbininkų Balsas - 10c.

Szirdis žmogaus - 15c.

Du broliai, atsitikimas isz paskuti-nės Turku su Maskoliais karės - 5c.

Valdimierus, apysaka pagal kun. Szmidt'a - 25c.

Trumpi szneka apie limpanczias ligas ir kaip ju atsigtinti - 10c.

Kas tai yra dirbama žemė, kaip ji atsirado, koki yra jos skyriai ir kaip juos pažinti - 15c.

Parinktos lietuviszkos dainos pa-gal Ant. Juszevyecių - 10c.

Ukiszkos draugystės įvairiuose krasztuose - 10c.

Ukiszkas kalendorius ant 1902 metų - 15c.

Trumpas Katekizmas - 10c.

Gyvenimas szv. Izidoriaus - 25c.

Stacijos arba Kslvarija - 10c.

Maldeles szv. Razancziaus - 10c.

Atminimas didzio Jubilejaus arba budas aptarėjimo atlaidų - 10c.

Į naują dvidesimtą amžių įvedi-mas - 5c.

Gramatyka Litewska dėl mokinimo-si lenkam lietuviszka. - 75c.

Palangos Juzė paraszė vysk. M. Valančius ketvirtas, pataisytas, isz-leidimas - 25c.

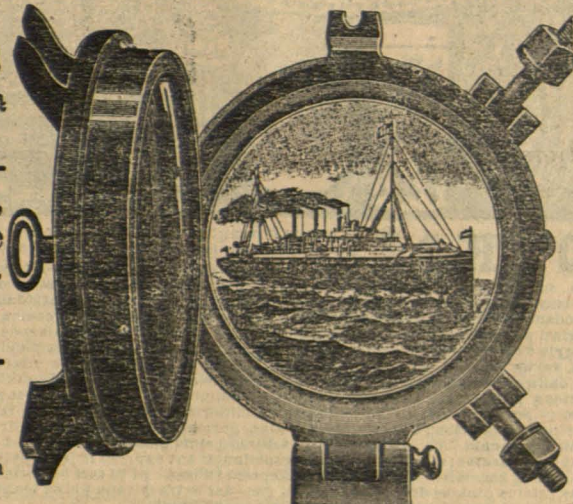
Sloveniszka--Lenkiszka Banka.

PARDUODA LAIVAKORTES

sz Ameriko į Europa ant geriausių Laivų, Hamburg, Rotterdam, Bremen, Antverpo, Havre Liverpool, Neapol ir t. t.

Parduoda Tikietus visais gelžkeliais

į visus miestus visam sviete.

SIUNCZIA PINIGUS

į visas svieto dalis greitai ir už pigiausią prekę.

Perka, parduoda ir iszmaino visokius pinigus pagal dienos kursą.

Atlieka visokius reikalus senam kraszte.

GALIMA SUSISZNEKĖT LENKISZKAI.

Banka atidara nuo 8 ryto iki 9 vakare. Nedėdieniais nuo 9 iki 12 ryte.

100½ E. Main str. **Hurwitz's**, 50 Public Square, PLYMOUTH, PA. Wilkes-Bare, Pa.

Star Drug Store.

Dooley and Co.

Mes laikome visokius daiktus kokie yra laikomi pirmos klasės aptiekoje. Vaistus, chemizkus daiktus, kvopentį muilą, šukas (sponges) ir kitokius prie prausimo daiktus dideliame pasirinkime. Ypatingai sutaisome visokių daktarų receptus atsakaneziausei.

kampas Main & Eno str.

PLYMOUTH, PA.

M. ROSENBAUM

Geriausė dėl Lietuvių Agentura ant visos **Philadelphios.**

Pardūdama LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiekvienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigus greitai ir pigei.

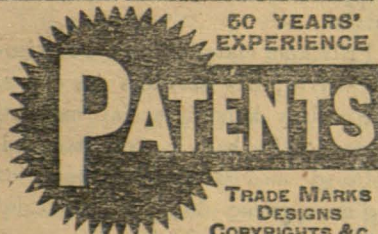
Susisznekam visokiose kalbose. Pinigus priimam ban kon ir iszmainom. Visame dūdama prieteliszką rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str. **PHILADELPHIA, PA.**

HOTELIS

K. Strzeleckio,
276 E. Main str. Plymouth, Pa.

Užlaiko visokios degtinės, vyno, skanaus aluceio, puikiai kvėpianczių Cigarų, ir reikale suteikia draugiszką rodą. Jeigu nori linksmi laiką praleist ir iszgirst skambinant ant fortepijano puikias melodijas, tai tik užsik pas **K. Strzelecki.**

TRADE MARKS
DESIGNS
COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Mann & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.
A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.
MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 635 F St., Washington, D. C.

Zmijecznik'as.

Jeigu nori, idant aplaikitumei vertę tavo pinigų ir palengvinimą ant: Romatizmo,

Skausma Galvos,

Skausma strėnu,

Skausmą kaulų,

Skausmą sprando,

Ir Traukulio

Tai nueikie in sztorą, pas savo tautietį ir pareikla lauk ZMIJEC NIKO kuris yra padirbtas aptiekoje dēdės Groblevskio Plymouth'e, Pa. Palengvins tau kožname karte.

Jeigu sergi ant:

Vidurių, Kepenų, arba Kraujo.

Gerk EGIUTERRO No 1. prigėlbės kožname karte. Duodu paranką iszgydymo drugio, priepluoio ir gripo.

JAIGU NORI GAUTIE TIKROS TRAJANKOS

Tai praszykie tošios ką Aptiekorius Groblevskis sudaro. Yra tai sudirbtas isz visokių augalų ir szaknių isz devynerių dalykų sudėtos isz 27, (kalp tai sako syk po 27) ant svieto geresnės Trajankos nesiranda.

Aptiekorius Dėdė Groblevskis jau dėl kožno žinomas, yra vienas geriausių Aptiekorių tarp mūsų tautos czlonai Amerikoje. Teipgi yra dėl kožno žinomas, jog vienas geras aptiekorius žino ir ženkliina daugiau kaip 10 daktarų, nežine pagalboj susirgusios žmonijos Dėltoji jeigu kada jus Dievas teiktusi dslispēt kokia liga, tai tuojaus nusidokite ant rodos pas jįjį.

Adresas:

ALBERT G. GROBLEWSKI
111 Main str. arba Box 1109
PLYMOUTH, PA.

NAUJAS GYVENIMAS

Yra suteikiamas dėl žmogaus perazytuma kraujo ir sustiprinimo sistema.

Severos Blood Purifier

siekentis tiesog in kraują, padaugina kraują sustiprina nervus, padaro energiszku, ir tvirtu atmintyje ir atnaujina kuna. Isz blyszkusios ir silpnos moters atrase geriausę gyduolę sustiprinime ir atnaujinime sistema ir padaugytoja kraujo.

Prekė \$1.00

W. F. SEVERA.

MANUFACTURING PHARMACIST.

CEDAR RAPIDS, IOWA.

Severos gydūlės yra gaunamos pas A. Groblevskį, 111 Main str.

Plymouth, Pa.

SERGANTIEMS

Garantuojame pilna iszgydyma.

Pasekmingiausiai gydau visokias pasleptas ir pavirszines ligas, kaip antai ligas szirdies, plauczių, inkstu, pilvo, galvos skaudėjimus, silpna atminti, dvasiszka nusilpima, lytiszkas silpnybes, szleivuma, sutinima, veži, blyszkle pas moteris, kraujavima ir tt., nervu ligas, podagra, reumatizma dusinima, paralyzių ir tt. Praszaliniu gumba, gydau gimdymo ligas, visokius sutinimus etc. Nerviszkas ligas gydau su pagalba geriausiu elektriszku prietaisu.

Lytiszku daliu ligas

Iszgydau per ketela dienu. kraujo nuodujimus, odos ligas, semens begima, žaizdas gerklėj ir burnoj, nosy), akyse ir ausyse, netekima vyriškumo, lydziu nusilpėjima ir tt. gydau kuopasekmingiausiai ir **garantuojū Pilna iszgydyma. Chro-niszkos ligos yra mano specialiszku.** Gyvsidabrio nevertuju. Nuodugnus iszgzaminavimas ligonio ir jo iszgydymas—tai yra mano prideryste.

DR. LANDES
Szpitolinis specialistas.
134 E. 24-ta ul., kamps Lexington ave., NEW YORK.

Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare, Nedėlioms nuo 8 ryto iki 4 po pietu.
Negalinti asabiszka atsilankyti, gali paraszyti laiszka; butinai reikalaujame paciento insitikejimo.
Szneku visokiose kalbose. Turiu praktika Lebanon Bellevue Post Graduate University Hospital. Direktorius Mediciniszko Instituto.

Lietuviu užeiga pas L. FREEDMANA,

ant kampo Bainbridge ir S. 2nd Str. Philadelphia Pa.

Geriausė užeiga dėl lietvių, isz viso miesto. Prilauku visokius gerimus kaip tai alių, arieką ir vyną, podraug laikau visokius užkandzius ant stalo per visa diena. Prietam ant ankezo turiu gra'n ruima dėl sveczijų per ką galima lafką linkmat ir apakainai praeisti. Teipgi kiekvienam duodu prieteliszka rodą. Mano namas yra priklausei papnosztos isz viso miesto todėl nepamirezkit užeti!

Gaspadorius G. W. Kownacki.

Lietuviu prietelis!

Mykolas Boruch,
Minersville, Pa.

Užlaiko mėsineziaj teipgi ir grosersztorj.

Parduoda latvakortes ant 5-kių geriausių linijų ir siunczia pinigus į visas svieto dalis, reikale krietpkitės pas savo prieteli.

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DPAUGYSTĖS.

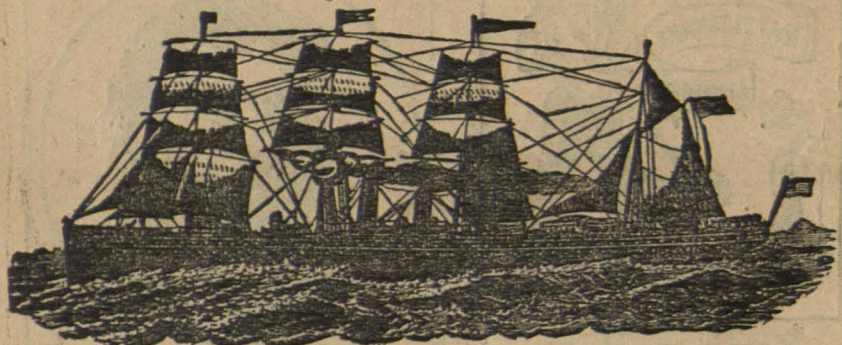
Prezidentas — V. Daukszys
1224 S Hancock st. Philadelphia, Pa.

Sekretorius — A. Ilgunas
P.O. Box 73 Camden, Pa.

Kasierius — A. Olszewskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill

Knygjius — Dr. J. T. Zelvienė
1 Church st. Plymouth, Pa.

Gerbtini Tautiečiai!

Turiu už garbę pranešti visiems lietuviams, jog apsiemiau agentyste ant labaigorių linijų. Taigi parduodu Laivakortes ir siunczių pinigus į visas dalis svieto. Užtikrinu jog su, nuo manęs pirktoms laivakortėms pervaziuosit didmarį per 8—9 dienas. Nusiunczių pinigus į Lietuvą ir į kitus krasztus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (furniture) nuo ugnies (fire—insurance). Turiu labai czystą ir puikią užėigą dėl svetelių, užlaikau vyną alų, degtinę ir kitokius gėrymus, kurie zinau patiks dėl lietuvių ir ne prabaszozius nepaniekytų. Su guodone Kazimieras Baltrukonis.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
636 North Rivers Side str. WATERBURY, CONN

PERSKAITEŠ ATMINK!

KAZUNO TRAJANKA privalo rasti kiekvienoj lietuviszkoj szejmynoj dėl greito pareikalavimo laike ligos. **KAZUNO TRAJANKA** yra sudėta dabar popieriniam baksukije geltono kolerio ir pirkdami nuo sztorinikų visados reikalaukit Kazuno Trajankos. Jeigu negalit gaut pas savo sztorininka mano Trajankos, tai prisiusk money order ant 55 ct. o bus priiusta per paczta į trumpa laika.

Kam sirgti Gumbu, skaudėjimu po krutine
arba panazioms ligoms, kada Kazuno Gumbo—Kura netik ka apmalszius liga, bet ir praszalins į trumpa laika. Kasztuoja \$1.00, su prisiuntimu per paczta \$1.25 ir bus greit prisiusta. *Gumbo—Kura* susideda isz dviejų preparatų bookutes vaistų ir tablets Gumbo—Kura No 1. tai yra labai geri vaistai moterims po palagu, nes skaudėjima greit apstabdo, su prisuntimu per paczta kasztuoja tik 75 ct.

Luke's Rheumatic Cure.

Szitas preparatas yra isz bandytas ir daug žmonių yra iszsiyde isz ilgus sirgimo Reumatizmu. Užtikrinu, kad szitas preparatas praszalins Reumatizmą vartojant per atsakanti laika, jeigu bus vartojama sykiu su *Expeller Linimentu* praszalins minėtas ligas. Prisiusk Money Order ant 1.50, o bus prisiusta į trumpa laika per paczta. Adrisuok:

L. M. KAZUNAS, aptiekorius.
107 S. Main str. SHENANDOAH, PA.

W. Matuseviczius.

Uzdėjan krautavę visokių favorių kaip anttai: marezkinų, kalnierių naktaizų, petneozų, visorių skrybėlių, pagal madą oyerkotų marezkinėlių dar kitokių daigtų. Teipogi laikau ir kriaučiszka szapą, elvini drapanas dailiai ir pigiai. Lietuvis jeigu einat pas žydą, geriane eikit pas egzotautietį 112½ E. Main st. PLYMOUTH, PA.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS
Kaz. Miliszauskas

256 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa. Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujasią madą, duoda drūtą ir gerą materiją ir už pigę prekę. Teipogisenas ant naujų perdirba. Visl pas savo Tautietį.

Griaciausiai iszgydo visokias ligas
Dr. J. Szlupas
Telephone 4373. 421 Penn. Ave. Scranton, Pa.

Lietuviu užėiga,
pas S. Arbaczauką,

1351 S. 2 str., Philadelphia, Pa.

Geriausia lietuviams užėiga isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką ir Vyną. Podraugei laikau užkanzius ant stalo per visą dieną. Teipgi parduodu laivakortes ant geriansių laivų ir už pigiansią prekę. Siunczių pinigus į visas svieto dalis. Lietuvis, atkeilavę isz kitų miestų, ras pas manę szirdingą priėmimą.

Lietuviu užėiga.

Geriause užėiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką, Likierą, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siunczių pinigus į visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Nepamirszkite atsilankyti reikale.
Petras Lipavyczia,
LUZERNE, LUZ. Co. PA.

DYKAI 14 pulkių dovanų! Tokio pigumo dar niekad negirdėta! Atelkit pažūrēt, pažūrėjime nieko nekasztuoja!
Dabar mes paleidžiame turgan geriau-į laikrodėlių: TIKRA AMERIKISZKA, 14K. su dvigubais paankusotais lukasztai, ananke uženkamas ir anustatomas, vyriaszkas ir moteriszkas, su TIKRA AMERIKISZKA MASZINERIA, pilnu akmenų, K. R. gvarantuotas, nikeluotais vidriais, iszduodame rasztą GVARANCIJA ANT 20 METŲ; pagal iszveidą ir gerumą tokį laikrodėlių viešados gali lyginti prie \$40 VERTES AUKSO LAIKRODELIO. Visiems pulkių laikrodėlių mylėtojams mes duosime bėgyje 70 dienų pulkius prezentos: 1 vieną marių putų RYK su didele galvuke ir gintarinu cibuku, vertės \$1.50; 1 gryną marių putų CIGARNICZIA, vertės 75c; 1 nikelinė brizukams DŽVITZ 25c; 1 dalių auksnotą Dickens LENCIGUOLI su Cameo kabute, \$1.50; 1 pulkią auksnotą SA GUTZ, \$1.00; 1 vieną porą pulkių AUSKARU da'mantais sodintu, \$1.00; 1 pulkią SPILKA tezdintą brangakmeale 40c; 1 porą paankusotą kolionikų su permutterio virezais 40c; 1 porą rankovėms guzikų, su permutterine apaczia, 25c; 2 kalnieriams guzikų, permutterio apaczios, 50c; ir 1 pulkią į krutinę sagutę su dailin akmeniu 75c. Laikrodėlių ir 14 dovanų siuncziame C. O. D. už \$4.98 apmokėdami teipgi ir expreso kasztus; siuntini galite iszgzaminuoti ant expreso ir jei nepatiktū, sugrazinkite mums atgal kas prisiusk pinigus drange su orderiu, gaus dar extra dovaną pulkių lenktinį PSLI; dalktus mes pasiuocziame tada per paczta, užregistruve savo kasztais. Jeigu pirkit ant syk Viena laikrodėli su visoms dovanoms DYKAI, nori vyriaszka laikrodėlius gausi Viena laikrodėli su visoms dovanoms DYKAI, nori vyriaszka laikrodėli ar moteriszka. Jeigu moteriszka, tad vyriaszko Dickens lencigūlelė mes pasineime moteriszka 50 colų auksnotą Lorgnette lencigūlelį. Raazyk szendien pakol lezpardavimas nelasztabalges. Atlas Jewelry Company, 1 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

NELAUK KOL LIGA PAGULDYS IN LOVA,

bet praszalins ja tuojaus vartodamas musu stebuklingas gyduoles, kurios yra sutsaiytos per geriausius gydytojus ir isz geriausiu pyatybiu. Kam moketie didellus pinigus ir neapturetie jokios naudos, kadangi **PUSDYKIAI GALI VISISZKAI ISZSIGYDYTIE** ir paliktie ant visados, sveiku, tvirtu ir linksmlu žmogumi. Vartodamas musu gyduoles, atsikratysi ant visados nuo tu skaudėjimu, kurie užėina ir pranyksta laikas nuo laiko, ir nelianja žmogu kankine, ir pastosi kaip ant naujo svieto. Nereiks lauktie menesio nei nedelios, bet isz pirmo sykio pajausi pagerejima ir sveikata artinsis su greitumu, kurios teip ilgai jieszkojai bet negalejai rastie. Czionai paminesime nekurias isz musu gyduolu.

AR SKAUDA NUGARA IR KRYŽIU? Tai vartok musu gyduole "DORSO", kuri tikrai sustabdys skaudėjimus ir ant visados juos praszalys. Pamegyk o persitikrinsi. Preke \$1

AR TURI PUSZKUCZIUS ANT VEIDO IR KUNO? Tai vartok musu gyduole "ANTI-PAPULA", kuri juos panaikys ir padarys veida ar kuno, czystu ir lygiu. Preke 50c

NEZIUREK KAIP ILGAI SERGI ir koki liga nebūtu, apraszyk gerai savo visa padejima, ir kartu su apraszymu prisiusk \$1.00, o apturesi pakėly gyduolir ant prabos, kurias sutsalsys musu vyriausiasis daktaras, po apszarstymui ligos. **RODA DYKAI.** Jeigu noretum susirasztyie su musu vyriausiu daktaru, tai atsisk už du centu marke, o apturesi jo privatiszka adresa. **ATSISZAUK** arba **RASZYK. RODA DUODA DYKAI.**

PEOPLE'S PRIVATE DISPENSARY 362 WABASH AVE CHICAGO, ILL

Vyriausiasis daktaras randasi nuo 9 iki 10 ryto; nuo 1 iki 2 po piet, nuo 5 iki 6 vakaro. Subatos vakare nuo 5 iki 8:30. Nedelioj nuo 11 iki 2. Ant atsakymo indek už du centu marke.

Lietuviszki kriaučeziai!
Siuvame steliuotus siutus, czystinam ir prosinam visokias drapanas; užlaikom konogeriausius tavorus visai už pigią prekę; siutų prekę nuo \$7,50 iki \$25,00, kelinės nuo \$2,25 iki \$9,00. Atėš kiekvienas musų tautietis galės atrasti visokio skyriaus materijų naujasių madų, teip, kaip didžiausiam sztore ant Market gatvės.
Prilaikom materijų apie 950 visokių skyrių; mes iszradom tas vietas, kur galima konopigiausiai nupirkti tavorus, teip, kaip ir svetintaučeziai, delto-gi mes galime patarnauti už pigiausia prekę dėl savo tautiečių, kurie pas mus apsilankys, bus isz to kiekvienas užganėdintas. Nepamirszkite szito adr-so:
J. Poszka ir J. Gusauckas,
1323 S. 4-th str. Philadelphia, Pa.

A D R E S A I
Susivienyjimo L. A. virsz.
Prez. — M. Valentinavyczia,
1917 N. Main str., Scranton, Pa.
Vice-prez. — J. Tareila,
677 N. Riverside, Waterbury, Conn.
Sekretorius — T. Astramskas,
732 S. Front st. Philadelphia, Pa.
Kasierius — T. Pauksztis,
123 N. Main str., Pittston, Pa.
J. Kazakevyczia,
1150 Wyoming Ave. Pittston, Pa.
Kasos globėjai { J. Gudaitis,
112 Vine-st. Plymouth, Pa.

Uzveisdėtoju knygyno—V. Daukszys,
1224 S. Hancock st. Philadelphia, Pa.

AGENTAS
asekuravojimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ už ugnies
GEO. GWILLIAM, agentas.
Main str. Plymouth, Pa.